



MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA  
2017. március 10., péntek

## Tartalomjegyzék

2/2017. (III. 10.) BM rendelet	Az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének Magyar–Szlovák Közös Bizottsága által, a magyar–szlovák államhatáron 2011–2016. években végrehajtott 9. határfelmérési és megjelölési munkákról szóló Zárójelentés, valamint a „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a X., XI., XIII., XVI., XVIII., XIX. és XX. határszakaszról – 2016” című határokmány jóváhagyásáról	846
10/2017. (III. 10.) FM rendelet	A fejezeti és központi kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló 24/2015. (V. 26.) FM rendelet módosításáról	904
5/2017. (III. 10.) AB határozat	A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.32.574/2015/17. számú ítélete, valamint a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 35000-3156-1/2015.ált. számú határozata és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1169-2/2015.ált. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdésével kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról	907
6/2017. (III. 10.) AB határozat	A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvénnyel kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról	920
5/2017. (III. 10.) OGY határozat	Az Országgyűlés bizottságainak létrehozásáról, tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 13/2014. (V. 6.) OGY határozat módosításáról	930
6/2017. (III. 10.) OGY határozat	A Magyar Nemzeti Bank 2015. évről szóló üzleti jelentése és beszámolója elfogadásáról	930
74/2017. (III. 10.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	931

## V. A Kormány tagjainak rendeletei

### A belügyminiszter 2/2017. (III. 10.) BM rendelete

**az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének Magyar–Szlovák Közös Bizottsága által, a magyar–szlovák államhatáron 2011–2016. években végrehajtott 9. határfelmérési és megjelölési munkákról szóló Zárójelentés, valamint a „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a X., XI., XIII., XVI., XVIII., XIX. és XX. határszakaszról – 2016” című határokmány jóváhagyásáról**

Az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény 16. § (6) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 21. § 7. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) Az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének Magyar–Szlovák Közös Bizottsága által, a magyar–szlovák államhatáron 2011–2016. években végrehajtott 9. határfelmérési és megjelölési munkákról szóló Zárójelentést (a továbbiakban: Zárójelentés), valamint a „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a X., XI., XIII., XVI., XVIII., XIX. és XX. határszakaszról – 2016” című határokmányt (a továbbiakban: Kiegészítő határleírás) e rendelettel jóváhagyom.
- (2) A Zárójelentést az 1. melléklet, a Kiegészítő határleírást a 2. melléklet tartalmazza.
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

*Dr. Pintér Sándor s. k.,*  
belügyminiszter

#### 1. melléklet a 2/2017. (III. 10.) BM rendelethez

Az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének  
Magyar–Szlovák Közös Bizottsága

### ZÁRÓJELENTÉS

**a magyar–szlovák államhatáron 2011–2016. években végrehajtott  
9. határfelmérési és megjelölési munkákról**

**2016**

*I.*  
**BEVEZETÉS**

Az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének Magyar–Szlovák Közös Bizottságát (a továbbiakban: Közös Határbizottság) a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Köztársaság között az államhatár rendjének szabályozásáról szóló 1956. évi október hó 13. napján Prágában aláírt Szerződés és Zárójegyzőkönyv (a továbbiakban: Szerződés), valamint a Szlovák Köztársaságnak – a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság szétválása után – a Szerződésben való jogutódlása alapján, a Szerződő Felek Kormányai a Szerződésből adódó feladataik teljesítése céljából hozták létre.

A Közös Határbizottság a Radavában, 2011. március 21–25. között megtartott huszonötödik ülészakán a Szerződéssel és a Közös Határbizottság Szabályzatával összhangban döntött a magyar–szlovák államhatáron 2011–2016. években végrehajtandó 9. határfelmérési és megjelölési munkák megkezdéséről, valamint az egyes

évekre vonatkozóan meghatározta a munkák ütemtervét. Ezt követően megszervezte a terepmunkák végrehajtását, felülvizsgálta és jóváhagyta az elvégzett munkákat, valamint elkészítette az államhatár megjelölésében bekövetkezett változásokat tartalmazó okmányokat.

A 9. határfelmérési és megjelölési munkák végrehajtása a Műszaki utasítás a határmunkák elvégzésére a magyar–szlovák államhatáron 2001. (a továbbiakban: Műszaki utasítás) alapján történt meg.

A Közös Határbizottság szlovák küldöttségét 2010. október 21. óta a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumából Peter Šlahor okleveles mérnök vezeti.

A Közös Határbizottság magyar küldöttségét 2010. október 18. és 2016. március 29. között Vájlak László alezredes vezette, 2016. március 29-től dr. Hajnal Gábor őrnagy, az Országos Rendőr-főkapitányságtól vezeti.

A magyar–szlovák államhatáron a 2011–2016. években végrehajtott 9. határfelmérési és megjelölési munkák és jelen Zárójelentés kidolgozása idején az egyes küldöttségek személyi összetételét az 1. számú melléklet tartalmazza.

A Közös Határbizottság a 2011–2016. években az ülészakokon és közös ellenőrző szemléken az alábbi főbb kérdésekkel foglalkozott, illetve a következők szerint intézkedett:

- a huszonötödik ülészakon (Szlovák Köztársaság, Radava, 2011. március 21–25.) döntött a 9. határfelmérési és megjelölési munkákról és meghatározta azok tervét a 2011–2014. évekre, a magyar–osztrák–szlovák „Triplex” közös határpontról és határjelről szóló új jegyzőkönyv aláírásával lezárta a hármashatárjelről szóló dokumentációs eljárást;
- a tizenhatodik közös ellenőrző szemlén (2011. június 1–3.) megszemlélte a Hernád határfolyót a szlovákiai Kechnec község külterületén és elvi döntést hozott a határjelek számának csökkentéséről;
- a tizenhetedik közös ellenőrző szemlén (2012. június 4–5.) megszemlélte a magyar–szlovák–osztrák „Triplex” hármashatárjelet, valamint az V. határszakaszon megépült és tervezett új közúti hidak térségét;
- a huszonhatodik ülészakon (Magyarország, Salgóbánya, 2012. június 4–8.) értékelt a 2011. évben elvégzett határfelmérési és megjelölési munkákat, szabályokat dolgozott ki a határjelek számának az államhatár közvetett megjelölésű szakaszain történő csökkentésével kapcsolatosan, módosította a Műszaki utasítást az új technológiájú mérési módszerek és a part menti homokpadoknak az államhatár vonala meghatározására gyakorolt hatásának minimalizálása érdekében és lezárta a Hernád határfolyó mederváltozásával kapcsolatos vitát;
- a tizennyolcadik közös ellenőrző szemlén (2013. június 17–18.) döntött a X. és XIII. határszakasz határjelei számának csökkentéséről és megtekintette a Miskolc–Kassa gyorsforgalmi út építését a XV. határszakaszon;
- a huszonhetedik ülészakon (Szlovák Köztársaság, Betlér, 2013. június 17–21.) értékelt a 2012. évben elvégzett határfelmérési és megjelölési munkákat, kiegészítette a Műszaki utasítást a közúti és a vasúti hidakon az államhatár vonalát jelző táblákra vonatkozó rendelkezésekkel, jóváhagyta a X., XI., XIII., XVI., XVIII., XIX. és XX. határszakaszok határjelei számának csökkentésére vonatkozó tervet;
- a tizenkilencedik közös ellenőrző szemlén (2014. június 11.) megtekintette a VI.–VIII. határszakaszokon, Kalonda és Sátorosbánya (Šiatorská Bukovinka) közötti, az államhatár vonala mentén tervezett nógrádi turisztikai tanösvényt;
- a huszonnyolcadik ülészakon (Magyarország, Salgóbánya, 2014. június 9–13.) értékelt a 2013. évben elvégzett határfelmérési és megjelölési munkákat, döntött a Tisza határfolyó (XX. határszakasz) felméréséről;
- a huszadik közös ellenőrző szemlén (2015. június 22.) megtekintette a X., XII. és XV. határszakaszokon a Bánréve–Sajószentkirály (Kráľ), Aggtelek–Gömörhosszúszó (Dlhá Ves) és Tornyosnémeti–Migléc (Milhost) települések közötti, az államhatáron átvezető utakat;
- a huszonkilencedik ülészakon (Szlovák Köztársaság, Betlér, 2015. június 22–26.) értékelt a 2014. évben elvégzett határfelmérési és megjelölési munkákat, jóváhagyta a Tisza határfolyó (XX. határszakasz) felmérésének eredményeit, ezzel együtt az államhatár új vonalát;
- a huszonegyedik közös ellenőrző szemlén (2016. június 13.) megtekintette az államhatár változásával érintett területeket a IV. és VIII. határszakaszon;
- a harmincadik ülészakon (Magyarország, Miskolc, 2016. június 13–16.) lezárta a 9. határfelmérési és megjelölési munkákat, elfogadta jelen zárójelentést és a „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a X., XI., XIII., XVI., XVIII., XIX. és XX. határszakaszról – 2016” című határokmányt (a továbbiakban: Kiegészítő határleírás 2016).

A Közös Határbizottság ülészakairól és közös ellenőrző szemléiről magyar és szlovák nyelven jegyzőkönyvek készültek.

*II.**A HATÁRMUNKÁK SZERVEZÉSE*

A Közös Határbizottság a határmunkák elvégzésére két közös mérőcsoportot hozott létre. Az 1. számú közös mérőcsoport szlovák földmérő vezetőből, segéd személyzetből és magyar földmérő vezetőből, míg a 2. számú közös mérőcsoport magyar földmérő vezetőből, segéd személyzetből és szlovák földmérő vezetőből állt.

A közös mérőcsoportok munkáját a Közös Határbizottság tanácsadó-szakértő testületeként a közös műszaki szakértői csoport munkatálalóikon ellenőrizte és véleményezte.

A közös mérőcsoportok a 2011–2015. években végezték el a terepi munkákat, munkájuk eredményeinek feldolgozása 2016. évben fejeződött be.

A közös mérőcsoportok az alábbi munkákat végezték el:

a 2011. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport a II., III., IV. és V. határszakaszon elvégezte az államhatár megjelölésének helyszínelését,
- a 2. számú közös mérőcsoport elvégezte az I., II., III. és V. határszakaszon az illetékességébe tartozó határjelek felújítását valamint a II., III., V. és XIX. határszakaszon lecserélte az államhatár vonalát jelző táblákat a közúti és vasúti határhidakon;

a 2012. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport elvégezte a II., III., IV. és V. határszakaszon az illetékességébe tartozó határjelek felújítását, és a Letkés–Ipolyszalka (Salka) közúti hídon határtáblával megjelölte az államhatár vonalát a III. határszakaszon;
- a 2. számú közös mérőcsoport a XI. és a XII. határszakaszokon elvégezte a határjelek felújítását és ezzel egyidejűleg végrehajtotta a határjelek számának csökkentését XI.8–XI.18 számú határjelek között;

a 2013. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport elvégezte a VI., VII., VIII. és X. határszakaszon a határjelek felújítását,
- a 2. számú közös mérőcsoport elvégezte a XIII., XIV., XV., XVI. és XVII. határszakaszon a határjelek felújítását és ezzel egyidejűleg végrehajtotta a határjelek számának csökkentését a XIII.3–XIII.7 számú határjelek között;

a 2014. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport elvégezte a IX. határszakaszon a határjelek felújítását, valamint megkezdte a határjelek számának csökkentését és a határjelek felújítását a XVIII., XIX. és XX. határszakaszon,
- a 2. számú közös mérőcsoport elvégezte a határjelek számának csökkentését és a határjelek felújítását a XVIII., XIX. és XX. határszakaszon, valamint végrehajtotta a határjelek számának csökkentését a XI.4–XI.5 számú határjelek között,
- az 1. és 2. számú közös mérőcsoport közösen elvégezte a Tisza határfolyó újfelmérését;

a 2015. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport a XVIII. és XIX. határszakaszon befejezte a határjelek felújítását és a határjelek számának csökkentését;

a 2016. évben:

- az 1. számú közös mérőcsoport a XVI. határszakaszon befejezte a határjelek felújítását és a határjelek számának csökkentését.

A Közös Határbizottság megállapodása alapján – figyelembe véve az azonos teherviselés és a gazdasági hatékonyság elvét – a közös határutak, határárkok, valamint a kisebb határvizek mentén mindkét államterületen az egyik közös mérőcsoport végezte el a határmunkákat. Az alább felsorolt nagyobb határvizek mentén a közös mérőcsoportok saját államterületükön végezték el a felújítási munkákat:

- Duna (II. határszakasz),
- Ipoly (III. és V. határszakasz),
- Hernád (XVI. határszakasz),

- Ronyva (XVIII.–XIX.1, XIX.3–XIX.8, XIX.14/1–XIX.14/6 számú határjelek között),
- Bodrog (XIX.14/6–XIX.18 számú határjelek között),
- Felsőberecki-csatorna–Nagy-Karcsa–Kis-Karcsa (XIX.22–XIX.69 számú határjelek között),
- Holt-Tisza–Tisza (XIX.96–Tisza hármashatárjel között).

### III.

#### A HATÁRMUNKÁK VÉGREHAJTÁSA

A 9. határfelmérési és megjelölési munkák során elvégzett határmunkákról készített jegyzőkönyvek szerint a 2011–2016. években az alábbi fontosabb terepmunkák valósultak meg:

- 113 enyhén sérült határjel kijavítása,
- 79 erősen sérült határjel újjal történő pótlása,
- 29 hiányzó határjel pótlása,
- 2287 kidőlt, ferde, kiálló vagy megsüllyedt határjel megfelelő helyzetbe állítása,
- 43 határjel pontos helyre történő visszaállítása,
- 13 veszélyeztetett határjel biztonságos helyre történő áthelyezése,
- 78 határjel helyzetének geodéziai felülvizsgálata vagy újbóli meghatározása,
- 8 határjel áthelyezése az államhatár megjelölésének közvetetről közvetlenre történő változása miatt,
- 30 határjel típusának megváltoztatása,
- 26 hiányzó, vagy sérült földalatti jel újjal történő pótlása,
- 6213 határjel fehér és piros festékkel történő lefestése, valamint a feliratok fekete színnel történő felfestése,
- 10 új határjelnek új helyre történő elhelyezése,
- 122 határjel átszámozása,
- 625 határjel megszüntetése,
- 9 geodéziai pont átminősítése határjellé,
- 642 jelző-védő rúd karbantartása.

### IV.

#### A HATÁROKMÁNYOK ÉS A KOORDINÁTAJEGYZÉK AKTUALIZÁLÁSA

A 9. határfelmérési és megjelölési munkák során elvégzett munkákról a közös mérőcsoportok határszakaszonként elkészítették a határmunkák jegyzőkönyvét, valamint az államhatár megjelölésében bekövetkezett változásokról a kitzúzési vázlatokat. A határmunkák jegyzőkönyvei a Közös Határbizottság ülészakairól készült jegyzőkönyvek mellékleteit képezik.

A kitzúzési és mérési vázlatok a Közös Határbizottság jóváhagyását követően – a határmunkák jegyzőkönyveitől elválasztva – külön kerültek archiválásra Budapesten a Földmérési és Távérzékelési Intézetben, illetve Pozsonyban a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumában.

A közös mérőcsoportok a határmunkákról összesen 28 jegyzőkönyvet, az államhatár megjelölésében bekövetkezett változásokról 1 mérési és 12 kitzúzési vázlatot készítettek. A végrehajtott munkákról készített összesítő kimutatás jelen Zárójelentés 2. számú mellékletét képezi.

A Közös Határbizottság a határvonal részletes leírását a Kiegészítő határleírás 2016 határokmannyal aktualizálta, a változásokat a határtérképeken piros színnel jelölte meg.

A Tisza határfolyó 2014. évi újfelmérése és a meghatározott új határvonal dokumentálása miatt kidolgozta a XX. határszakasz XX.1., XX.2. és XX.3. számú határtérképeinek új térképszelvényeit.

A 9. határfelmérési és megjelölési munkák során az államhatár megjelölésében bekövetkezett változások miatt a I.–XX. határszakasz koordinátajegyzékének aktualizálására is sor került. A digitális koordinátajegyzék aktualizálása után összeállították az államhatárra vonatkozó, jelen Zárójelentés 3. számú mellékletét képező „Az államhatár statisztikai adatai – 2016.” című táblázatot.

## V.

**A KÖZÖS HATÁRBIZOTTSÁG MEGÁLLAPÍTÁSAI**

A Közös Határbizottság megállapította, hogy a 9. határfelmérési és megjelölési munkákat a Szerződés és a Műszaki utasítás rendelkezéseinek, valamint a Közös Határbizottság döntéseinek megfelelően végezték el az alábbiak rögzítése mellett:

- a) A magyar állam hivatalos elnevezése az Alkotmányt felváltó Alaptörvény szerint Magyar Köztársaságról Magyarországra változott 2012. január elsejétől. A magyar fél ezért kezdeményezte az előkészítés alatt álló új szerződés mellékletét képező, az államhatár változásait dokumentáló határokmányok helyesbítését, valamint a határjeleken az „MO” felségjelzést „M” felségjelzésre cserélését. A 9. határfelmérési munkák végére valamennyi határjelen a módosítást végrehajtották és az okmányok helyesbítése is megtörtént.
- b) Tekintettel arra, hogy az államhatárról szóló új szerződés aláírása 2016. január 25-én Amszterdamban megtörtént és jelenleg a hatályba lépéshez szükséges belső állami jogi eljárások folynak, a Közös Határbizottság szükségesnek látja a magyar–szlovák államhatár újfelméréséhez, az új határokmányok készítéséhez új műszaki utasítás kidolgozását.
- c) A Tisza határfolyó 2014. évi újfelmérése megállapította, hogy a határfolyó középvonalának változásai természetes úton következtek be. A változások mértéke nem vonja maga után telkek, építmények, műszaki vagy egyéb berendezések állami hovatartozásának változását [a Szerződés 3. cikk (4) bekezdése], így a Szerződés 3. cikk (1) bekezdése alapján az államhatár vonala alkalmazkodik ezekhez a változásokhoz. Az államhatár vonala a Tisza határfolyó 2014. évben újonnan meghatározott középvonala, ezért nincs szükség az államhatár vonalának változásáról szóló külön szerződés megkötésére.

A Közös Határbizottság a 2011–2016. években végrehajtott 9. határfelmérési és megjelölési munkák eredményei alapján megállapította, hogy a magyar–szlovák államhatár megjelölése összhangban áll a Szerződéssel, valamint az ahhoz kapcsolódó műszaki határokmányokkal és egyéb műszaki okmányokkal. A határmunkák végrehajtása és a kapcsolódó dokumentáció kidolgozása a Műszaki utasítás előírásainak megfelelően történt.

## VI.

**ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK**

Ezen Zárójelentést a két fél illetékes hatóságainak jóvá kell hagyni. Jóváhagyás után ezen okmányt az eredeti határokmányokhoz kell csatolni.

Ezen Zárójelentés két-két eredeti példányban, mindkettő magyar és szlovák nyelven készült. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles.

Mellékletek száma: 3

Miskolc, 2016. június 16.

*Dr. Hajnal Gábor* őrnagy  
az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének  
Magyar–Szlovák Közös Bizottsága magyar küldöttségének  
elnöke

*Peter Šlahor* okleveles mérnök  
az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének  
Magyar–Szlovák Közös Bizottsága szlovák küldöttségének  
elnöke

(Aláírások)

1. számú melléklet a 2016. június 16-án kelt Zárójelentéshez: A Közös Határbizottság tagjai és szakértői a magyar–szlovák államhatáron 2011–2016. években végrehajtott 9. határfelmérési és megjelölési munkák időtartama alatt

2. számú melléklet a 2016. június 16-án kelt Zárójelentéshez: Összesítő kimutatás a 2011–2016. években végrehajtott 9. határfelmérési és megjelölési munkálatokról

3. számú melléklet a 2016. június 16-án kelt Zárójelentéshez: Az államhatár statisztikai adatai 2016

2. melléklet a 2/2017. (III. 10.) BM rendelethez

**A Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője  
a X., XI., XIII., XVI., XVIII., XIX. és XX. határszakaszról  
2016**

**Az Államhatár Felmérésének és  
Megjelölésének Magyar–Szlovák  
Közös Bizottsága**

**MAGYARORSZÁG  
és a  
SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG  
közötti  
HATÁRVONAL  
RÉSZLETES LEÍRÁSÁNAK  
KIEGÉSZÍTŐJE  
a  
X., XI., XIII., XVI., XVIII., XIX. és XX.  
HATÁRSZAKASZRÓL**

**2016**

**Készítette**  
**az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének**  
**Magyar–Szlovák Közös Bizottsága**



## Bevezető

A „Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője a X., XI., XIII., XVI., XVIII., XIX. és XX. határszakasról – 2016.” című határokmány (a továbbiakban: Kiegészítő határleírás 2016) a 2011–2016. években végrehajtott 9. határfelmérési és megjelölési munkák során bekövetkezett változásokról készült. A Kiegészítő határleírás 2016 a határvonal eredeti részletes leírásának mellékletét képezi.

A határleírás egyes oszlopai az alábbiakat tartalmazzák:

1. oszlop: A határjel száma
2. oszlop: A határjel típusának kódja (0, 1, 2, ...)
3. oszlop: A sokszögpont (SP) vagy háromszögelési pont (HP) száma
4. oszlop: A határvonal szöveges leírása az előző határjeltől
- 5-6. oszlop: A sokszögpontok méretei sokszögoldalakra vonatkozó derékszögű méretekkel
7. oszlop: A határjel távolsága az előtte lévő határjeltől
8. oszlop: A határjelen lévő törésszög
9. oszlop: A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszer kezdőpontjára vonatkozó koordináták
10. oszlop: A határjel magassága az Adriai-tenger szintje felett
11. oszlop: A határvonal helyszínrajza (kiemelt fontosságú helyeken)
12. oszlop: A vonatkozó határtérkép száma
13. oszlop: Megjegyzések

A távolság és koordinátaértékek méter egységben, a szögértékek 360 fokos rendszerben értendők.

A kiegészítő határleírás szerkezete megegyezik az eredeti határleírás szerkezetével, de csak a változott adatokat tartalmazza, a változatlan adatok az eredeti okmányban találhatóak meg.

A 2. oszlopban szereplő kódok magyarázata a 2001. május 25-én kiadott „Műszaki utasítás a határmunkák elvégzésére a magyar–szlovák államhatáron” című utasítás 13. számú mellékletében található.

## **X. határszakasz**

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög-pont (háromszögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összképekkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög-ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sokszögoldalak hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
X.5 5	02						
X.5 6	12					42.74	73°24'28"
X.5 7	22					6.00	185°46'51"
X.6	11					173.80	213°17'25"
X.6 1	22					128.89	192°06'26"
X.6 2	12					343.83	246°49'46"
X.6 3	22					162.71	112°34'15"
X.6 4	12					292.58	84°22'16"
X.6 5	22					12.35	287°27'18"
X.6 5a	03					22.83	178°43'08"
X.6 6	02						
X.6 6a	03						
X.6 7	02						
X.6 7a	03						
X.6 7b	03						
X.6 8	03						
X.7	01						

## X. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszere vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
						A részletes ábrázolást lásd a 197. számú kiegészítő vázlaton.
-95 592.96	-90 100.19					
-95 588.20	-90 103.85					
-95 461.79	-90 223.13				III.2a	
-95 431.98	-90 348.53					
-95 424.39	-90 692.28					
-95 572.53	-90 759.59					
-95 563.01	-91 052.02					
-95 550.77	-91 050.41					
-95 554.72	-91 072.90					
-95 558.62	-91 092.52					
-95 568.47	-91 107.96					
-95 605.72	-91 150.10				III.3	
-95 626.56	-91 169.99					
-95 648.38	-91 190.31					
-95 668.50	-91 208.80					

## **XI. határszakasz**

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög-pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ' "
száma	típusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XI.4 2	22						
XI.4 2a	13						
XI.4 3	22						201°33'11"
XI.4 4	12					101.11	150°43'02"
XI.4 5	22					109.12	181°10'00"
XI.4 6	12					156.79	184°22'04"
XI.4 7	22					99.33	184°17'47"
XI.4 8	12					111.64	176°04'37"
XI.4 9	22					89.60	201°27'27"
XI.4 10	12					93.07	169°19'26"
XI.4 11	22					79.28	173°32'00"
XI.4 12	12					69.64	154°10'51"
XI.4 13	22					66.38	224°48'48"
XI.4 14	12					51.12	199°27'58"
XI.4 15	12					88.35	127°46'46"
XI.4 16	02					4.31	183°59'42"
XI.4 16a	03					23.95	176°12'55"
XI.4 17	02					26.42	156°42'15"
XI.4 17a	03						

**XI. határszakasz**

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
Y=	X=			1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-100 929.29	-99 432.44					
-100 884.40	-99 521.05					
-100 841.55	-99 624.14					
-100 801.58	-99 704.33					
-100 793.41	-99 797.04					
-100 771.94	-99 873.36					
-100 745.65	-99 937.85					
-100 696.32	-99 982.27					
-100 693.48	-100 033.31					
-100 718.25	-100 118.12					
-100 715.72	-100 121.61					
-100 703.05	-100 141.93					

XI.  
2. A részletes ábrázolást lásd a  
198. számú kiegészítő vázlaton.

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XI.8	11						
XI.8 1	22					48.14	182°26'14"
XI.8 2	12					75.78	160°17'47"
XI.8 3	22					87.93	182°05'26"
XI.8 4	12					150.58	182°03'10"
XI.8 5	22					131.46	208°45'32"
XI.8 6	22					88.05	269°53'46"
XI.8 6a	03					3.21	89°25'17"
XI.8 7	2						
XI.8 7a	03						
XI.8 8	02						
XI.9	01						
XI.9 1	22						
XI.9 2	12					26.87	158°38'56"
XI.9 2a	23					60.31	189°50'45"
XI.9 3	12					24.41	143°10'10"
XI.9 3a	23						
XI.9 4	12					34.72	183°10'50"
XI.9 5	22					106.99	189°38'01"
XI.9 5a	13					62.03	177°16'53"



## XI. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
Y=	X=					
9	10		11	12		13
				XI. 3.		A részletes ábrázolást lásd a 199. számú kiegészítő vázlaton.
-101 293.35	-101 606.67					
-101 295.83	-101 604.63					
				XI. 4.		
-101 411.74	-101 808.74					
-101 397.90	-102 104.66					

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	típusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XI.9 6	22					50.28	181°19'15"
XI.9 7	12					99.78	169°03'55"
XI.9 8	22					103.90	180°20'04"
XI.9 9	12					127.74	206°30'14"
XI.10	21					85.17	207°00'49"
XI.10 1	12						168°47'41"
XI.10 1a	23					72.88	194°01'04"
XI.10 2	12					26.87	166°53'03"
XI.10 3	22						183°20'32"
XI.10 4	12					90.24	154°17'20"
XI.10 4a	23						
XI.10 4b	13						
XI.10 4c	23						
XI.10 5	12						142°25'47"
XI.10 6	22					120.17	181°51'19"
XI.10 7	12					119.46	179°05'14"
XI.10 7a	23						
XI.10 8	12					50.49	171°10'50"
XI.10 8a	23					62.71	207°15'12"
XI.10 9	12					43.64	146°09'03"

**XI. határszakasz**

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összkordínátok		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
Y=	X=	1:25000		1:2880		
9	10	11	12		13	
-101 501.96	-102 635.19					
-101 523.97	-103 262.39					

XI.  
4.

A részletes ábrázolást lásd a 199. számú kiegészítő vázlaton.

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőkkal Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ' "
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XI.10 10	22					79.18	198°23'51"
XI.11	11						
XI.11 1	22						190°07'08"
XI.11 1a	13					87.22	148°09'30"
XI.11 2	22					28.55	196°19'17"
XI.11 3	12					94.20	225°44'24"
XI.11 3a	23					88.35	197°25'39"
XI.11 4	12					20.24	189°04'47"
XI.11 5	22					53.87	175°14'57"
XI.11 5a	13						
XI.11 6	22						217°16'01"
XI.11 7	12					95.67	168°52'19"
XI.11 8	22					103.21	190°45'49"
XI.11 9	12					86.97	174°02'27"
XI.11 9a	23					85.19	197°12'36"
XI.11 10	12					31.74	178°12'38"
XI.11 10a	23						
XI.11 11	12						
XI.11 12	22						
XI.12	11						

**XI. határszakasz**

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
Y=	X=			1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-101 370.35	-103 480.38					
-101 253.22	-103 514.01					
-101 216.63	-103 594.43					
-101 297.46	-104 112.75					

XI.  
5. A részletes ábrázolást lásd a 199. számú kiegészítő vázlaton.

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  o . . "
száma	tipusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XI.12 1	22						
XI.12 1a	13						
XI.12 2	22						209°43'55"
XI.12 2a	13					99.00	189°49'09"
XI.12 3	22					69.32	181°00'49"
XI.12 4	12					83.63	180°09'24"
XI.13 1	21					151.05	187°35'02"
XI.13 1	12					126.44	196°16'54"
XI.13 1a	23					74.96	180°34'35"
XI.13 2	12					37.91	182°17'39"
XI.13 2a	23					82.18	181°15'16"
XI.13 3	12					82.30	169°55'40"
XI.13 3a	23					73.28	172°07'18"
XI.13 4	12					110.28	171°41'36"
XI.13 5	22					112.34	193°52'12"
XI.14 1	11					35.10	152°06'13"
XI.14 1	22						
XI.14 2	12						165°18'34"
XI.14 3	22					75.33	185°54'21"
XI.14 4	12					83.27	168°41'42"

## XI. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
Y=	X=			1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
				XI. 5.		
-101 363.78	-104 535.97					
-101 404.43	-104 592.12					
-101 454.66	-104 658.98					
-101 634.59	-104 869.44					
-101 700.11	-104 905.85					
				XI. 6.	A részletes ábrázolást lásd a 199. számú kiegészítő vázlaton.	
-101 733.43	-104 923.93					
-101 807.17	-104 960.20					
-101 881.80	-104 994.90					
-101 941.82	-105 036.94					
-102 022.62	-105 111.99					
-102 093.02	-105 199.53					

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőkkal Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ' "
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XI.14 5	22					96.18	189°35'56"
XI.14 6	12					69.61	185°56'46"
XI.15	21						
XI.15 1	12						
XI.15 2	22						195°08'40"
XI.15 3	12					111.28	138°23'17"
XI.15 4	22					112.20	180°58'19"
XI.15 5	12					102.51	167°47'14"
XI.15 5a	23						
XI.15 6	12						159°00'25"
XI.15 6a	23					52.57	182°04'28"
XI.15 7	12					83.32	166°04'53"
XI.15 7a	23					117.74	209°37'30"
XI.15 8	12					117.23	188°39'54"
XI.16	21						
XI.16/1	12						
XI.16/2	22					105.21	185°58'06"
XI.16/2a	13					65.96	157°27'27"
XI.16/3	22					27.66	207°31'41"
XI.16/4	12					74.23	171°18'07"



## XI. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
						XI. 6.  A részletes ábrázolást lásd a 199. számú kiegészítő vázlaton.
-102 472.61	-105 643.63					
-102 701.18	-105 881.90					
-102 726.09	-105 961.41					
-102 733.23	-106 078.93					
-102 953.47	-106 343.06					
					XI. 7.	

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőekkel Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ' "
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XI.16/5	22					117.13	185°49'13"
XI.16/5a	13					45.08	144°39'37"
XI.16/6	22					38.92	200°28'01"
XI.16/7	12					94.63	189°57'60"
XI.17	21					139.90	152°29'32"
XI.17/1	12					111.28	174°34'53"
XI.17/1a	23					54.49	193°07'52"
XI.17/2	12					70.51	172°12'03"
XI.17/2a	23					58.99	176°56'52"
XI.17/3	12					31.84	178°39'28"
XI.17/4	22					156.71	192°04'54"
XI.18	11					55.42	117°59'42"
XII.	00						

## XI. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-103 129.79	-106 536.33					
-103 308.00	-106 867.06					
-103 316.39	-106 920.90				XI. 7.	A részletes ábrázolást lásd a 199. számú kiegészítő vázlaton.
-103 342.79	-106 986.28					
-103 357.25	-107 043.47					
-103 363.40	-107 074.71					
-103 390.06	-107 229.14					

## **XIII. határszakasz**

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög-pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kötől - köig  (az előző kötől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőkkal		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ' "
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet			
				X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIII.3	11						
XIII.3 1	22						
XIII.3 2	12						137°22'26"
XIII.3 3	22					385.97	172°58'07"
XIII.3 4	12					364.30	177°40'22"
XIII.4	11					456.48	138°45'52"
XIII.4 1	22						
XIII.4 2	22						251°16'19"
XIII.4 3	12					325.82	176°36'04"
XIII.4 4	22					482.21	182°40'01"
XIII.5	11					441.63	176°22'58"
XIII.5 1	22					271.01	221°15'44"
XIII.5 2	12					222.86	103°03'42"
XIII.5 3	22					125.74	226°15'51"
XIII.6x	11					12.39	46°05'52"
XIII.6 1	22					330.01	208°19'03"
XIII.6 2	12					209.16	180°08'03"
XIII.7	21					199.39	275°02'44"
XIII.7 1	02						

## XIII. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=            X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-132 462.93	-122 671.66					
-132 724.06	-122 925.68					
-132 995.79	-122 953.16					
-132 940.10	-122 474.18					
-132 841.91	-121 768.67					
-132 679.07	-121 616.52					
-132 741.93	-121 507.62					
-133 030.83	-121 648.79					
-133 239.98	-121 646.29					

XIII.  
1.A részletes ábrázolást lásd a  
196. számú kiegészítő vázlaton.XIII.  
2.

## **XVI. határizakasz**

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög-pont (háromszögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összképekkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög-ponttól	Törésszög S (Szlovákia felé) ° ' "
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sokszögoldalak hossza)	Y (+ jobbra - balra)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XVI.12	21						
XVI.13	11						221°30'02"
XVI.14	21					715.99	321°37'48"
XVII.	00					134.05	229°25'08"



**XVI. határszakasz**

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=	Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
			1:25000	1:2880	
9	10	11	12		13
				XVI.3	A részletes ábrázolást lásd a 204. számú kiegészítő vázlaton.
-168 124.50	-122 105.92			XVI.4	

## **XVIII. határizakasz**

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögmoldalra vonatkoztatott összrendezőkkal		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sok- szögmoldalak hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XVIII.	00						
XVIII.1	21						267°10'58"
XVIII.1/1	12					455.30	67°12'19"
XVIII.2	21					28.51	287°21'16"
XVIII.2/1	12					370.31	134°25'03"
XVIII.2/2	22					25.17	238°35'32"
XVIII.2/3	12					527.42	59°54'51"
XVIII.3	21					24.25	299°22'57"
XVIII.3/1	12					381.57	173°25'06"
XVIII.3/2	22					141.52	186°29'19"
XVIII.3/3	12					343.45	176°53'53"
XVIII.4	21					487.41	215°28'21"
XVIII.4/1	12					516.43	125°16'15"
XVIII.4/2	22					637.27	170°14'59"
XVIII.5	11					883.96	240°23'10"
XVIII.5/1	22					178.21	239°10'54"
XVIII.5/2	12					59.34	105°18'17"
XVIII.5/3	22					27.94	158°18'11"
XVIII.5/4	12					635.86	55°25'38"

## XVIII. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=            X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-190 103.79	-115 136.97					
-190 236.18	-114 799.16				XVIII.1	
-190 258.54	-114 787.61					
-190 296.15	-114 261.53					
-190 348.09	-113 894.91					
-190 376.00	-113 756.17				XVIII.2	A részletes ábrázolást lásd a 200. számú kiegészítő vázlaton.
-190 405.25	-113 413.97					
-190 234.64	-112 473.15					
-190 525.00	-111 909.24				XVIII.3	
-190 986.16	-111 039.67					
-190 927.32	-111 032.00					
-190 923.49	-111 004.32				XVIII.4	
-191 075.37	-110 386.87					

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kötől - köig  (az előző kötől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	tipusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XVIII.5/5	22					24.26	286°39'36"
XVIII.6	11					484.02	31°49'05"
XVIII.6/1	22					19.96	253°39'53"
XVIII.6/2	12					307.95	128°17'25"
XVIII.6/3	22					28.41	305°06'53"
XVIII.6/4	12					734,70	105°17'35"
XVIII.6/5	22					41.82	265°08'53"
XVIII.6/6	12					497.27	58°22'16"
XVIII.7	21					55.27	281°14'25"
XVIII.7/1	12					459.92	79°36'42"
XVIII.7/2	22					130,40	319°54'34"
XIX.	10					623.61	66°07'47"

## XVIII. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszere vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-191 091.48	-110 405.01			XVIII.4	A részletes ábrázolást lásd a 200. számú kiegészítő vázlaton.	
-191 346.08	-110 013.30					
-191 641.73	-110 099.47					
-191 652.39	-110 125.80			XVIII.5		
-192 050.86	-109 508.54					
-192 090.73	-109 521.15					
-192 280.25	-109 061.41					
-192 625.15	-108 768.64					
-192 703.30	-108 873.03					

## **XIX. határizakasz**

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőekkel Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  o . . "
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIX.	10						
XIX./1	22					97.88	278°30'28"
XIX./2	04					769.00	177°50'33"
XIX./3	04					19.16	182°29'44"
XIX./4	12					395.08	92°05'59"
XIX./5	22					37.14	268°50'57"
XIX.1	11					542.45	79°47'29"
XIX.1/1	02						179°18'10"
XIX.1/2	02					239.72	181°05'13"
XIX.2	21						283°22'39"
XIX.2/1	12					416.75	177°58'49"
XIX.2/2	22					333.77	218°08'00"
XIX.3	11					344.80	15°19'42"
XIX.3/1	22						



## XIX. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
Y=	X=					
9	10	11	12		13	
					XIX. 1.	A részletes ábrázolást lásd a 201. számú kiegészítő vázlaton.
-192 825.98	-108 295.09					
-193 071.68	-107 566.40					
-193 078.48	-107 548.49					
-193 202.50	-107 173.38					
-193 238.17	-107 183.74					
					XIX. 2.	
-193 753.12	-106 396.86					
-193 844.04	-106 075.71					
					XIX. 3.	

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezővel Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  o . . "
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIX.10	21						
XIX.10 1	12						44°09'41"
XIX.10 2	22					182.56	215°04'55"
XIX.10 3	12						148°38'43"
XIX.11	21					234.63	189°18'36"
XIX.11 1	12					388.42	183°12'11"
XIX.12	21					245.66	272°33'02"
XIX.13	11					277.27	124°48'26"
XIX.13 1	22					176.72	183°02'00"
XIX.13 2	12					272.60	172°55'18"
XIX.14	21					303.76	191°32'18"
XIX.14 1	12						
XIX.14 1a	03						
XIX.14 1b	03						
XIX.14 2	12						
XIX.14 3	22						
XIX.14 4	12						152°59'38"
XIX.15	21					343.03	298°22'09"
XIX.16	11					103.48	90°20'09"

## XIX. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
						A részletes ábrázolást lásd a 202. számú kiegészítő vázlaton.
-194 971.25	-103 806.27					
-195 389.99	-103 471.59					
-196 726.76	-102 695.72					
-196 635.98	-102 646.04					

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögdalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	típusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögdalok hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIX.17	21					642.89	247°23'13"
XIX.17 1	12					459.39	83°27'49"
XIX.18	01						
XIX.21	11						
XIX.22	11						115°06'58"
XIX.23	21					979.83	275°14'34"
XIX.24	11					27.35	54°23'41"
XIX.25	21					1289.34	233°47'02"
XIX.26	11					43.77	131°20'53"
XIX.27	21					1266.81	257°56'16"
XIX.28	11					42.95	129°57'53"
XIX.29	21					981.84	225°54'06"
XIX.30	11					23.79	88°59'20"
XIX.31	21					1356.61	294°25'17"
XIX.32	11					28.46	49°01'03"
XIX.33	21					1275.24	293°56'55"
XIX.34	11					25.46	107°50'47"

## XIX. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
Y=	X=			1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-196 941.30	-102 080.28					A részletes ábrázolást lásd a 202. számú kiegészítő vázlaton.
-196 651.99	-101 723.43				XIX. 6a.	
-198 203.19	-99 574.73					A részletes ábrázolást lásd a 205. számú kiegészítő vázlaton.
-198 183.88	-99 555.36				XIX. 7.	
-199 456.25	-99 346.87					
-199 476.06	-99 307.84					
-200 702.86	-98 991.99				XIX. 8.	
-200 701.08	-98 949.08					
-201 426.82	-98 287.78					
-201 427.55	-98 264.00					
-202 782.58	-98 329.55				XIX. 9.	
-202 772.08	-98 303.10					
-203 975.43	-98 725.23					
-203 973.38	-98 699.85				XIX. 10.	

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezővel Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ' "
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIX.35	21					966.46	339°25'18"
XIX.36	11					37.68	45°30'51"
XIX.37	21					790.62	235°13'39"
XIX.38	11					32.16	63°51'00"
XIX.39	21					919.59	262°36'15"
XIX.40	11					56.41	52°45'36"
XIX.41	21					510.34	175°43'44"
XIX.42	11					60.41	57°13'48"
XIX.43	21					109.13	282°55'44"
XIX.44	11					2064.24	91°56'20"
XIX.45	21					153.80	275°51'40"
XIX.45/1	12					696.37	128°03'16"
XIX.46	21					172.54	311°57'02"
XIX.46/1	12					576.00	117°50'06"
XIX.46/2	22					160.54	236°54'00"
XIX.46/3	12					112.69	128°48'54"
XIX.47	21					62.99	217°49'29"
XIX.47/1	12					298.20	154°41'40"
XIX.48	21					212.93	270°04'19"
XIX.49	11					658.69	207°14'42"

## XIX. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
Y=	X=			1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-204 866.50	-98 330.56					A részletes ábrázolást lásd a 205. számú kiegészítő vázlaton.
-204 828.84	-98 331.80					
-205 363.99	-97 749.83					
-205 356.96	-97 718.45				XIX. 11.	
-206 251.06	-97 933.48					
-206 271.20	-97 880.79					
-206 540.44	-98 314.33					
-206 568.40	-98 367.88				XIX. 12.	
-206 459.72	-98 357.99					
-206 737.34	-100 403.48					
-206 585.72	-100 429.31					
-206 772.16	-101 100.26				XIX. 13.	
-207 243.05	-101 183.56					
-207 331.35	-101 317.63					
-207 444.04	-101 317.10					
-207 483.75	-101 365.99				XIX. 14.	
-207 774.20	-101 433.53					

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög-pont (háromszögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összképekkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög-ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sokszögoldalak hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIX.49/1	22					456.01	154°46'49"
XIX.50	11					339.76	48°47'34"
XIX.51	21					596.38	292°56'40"
XIX.51/1	12					465.36	167°02'47"
XIX.52	21					457.04	51°36'04"
XIX.53	11					319.47	246°43'27"
XIX.54	21					702.38	297°15'41"
XIX.55	11					768.18	63°58'45"
XIX.55/1	22					262.47	165°46'17"
XIX.56	11					225.16	109°00'10"
XIX.57	21					786.91	241°35'33"
XIX.57/1	12					448.19	234°22'31"
XIX.58	21					435.89	304°09'20"
XIX.59	11					658.41	67°14'12"
XIX.59/1	22					518.98	173°29'20"
XIX.60	11					383.54	90°47'31"
XIX.61	21					823.36	344°30'23"
XIX.62	11					651.30	72°33'35"
XIX.63	21					945.70	274°24'38"
XIX.64	11					763.76	129°42'20"



## XIX. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=            X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-208 437.17	-100 601.52				XIX. 14.	A részletes ábrázolást lásd a 205. számú kiegészítő vázlaton.
-209 146.48	-100 640.12					
-209 568.78	-100 465.33					
					XIX. 15.	
-210 312.07	-101 856.90					
-210 963.74	-101 286.80					
					XIX. 16.	

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögdalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sok- szögdalok hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIX.65	21					636.68	138°12'02"
XIX.66	11					547.10	93°50'27"
XIX.67	21					853.67	326°34'57"
XIX.68	11					349.31	105°57'04"
XIX.69	21					772.40	227°04'37"
XIX.69/1	02						
XIX.69/1a	03						
XIX.73/3	02						
XIX.73/3a	03						
XIX.73/4	12						79°59'42"
XIX.74	21					256.12	283°06'37"
XIX.74/1	12					208.80	125°48'17"
XIX.74/2	22					66.32	185°18'33"
XIX.74/3	12					165.61	111°24'33"
XIX.75	01						

## XIX. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
					XIX. 16.	A részletes ábrázolást lásd a 205. számú kiegészítő vázlaton.
					XIX. 17.	
					XIX. 18.	
					XIX. 19.	A részletes ábrázolást lásd a 203. számú kiegészítő vázlaton.
-216 664.54	-103 238.81					
-216 728.92	-103 222.89					

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög- pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kötől - köig  (az előző kötől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőikkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kötől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ′ ″
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIX.78	01						
XIX.78/1	22						267°57'44"
XIX.78/2	12					136.82	140°12'05"
XIX.78/3	22					193.36	270°57'31"
XIX.78/4	13					4.13	80°58'45"
XIX.79	11					12.73	119°12'03"
XIX.80	21					702.16	275°25'43"
XIX.80/1	12						79°43'60"
XIX.81	21					559.60	205°30'14"
XIX.81/1	12					479.69	146°06'40"
XIX.82	21					580.65	240°22'56"
XIX.82/1	12					257.14	48°08'55"
XIX.82/2	22					279.20	211°50'04"
XIX.82/3	13					185.20	93°37'50"
XIX.82/4	22					13.91	287°44'00"
XIX.82/5	02					21.10	178°45'12"
XIX.83	21					31.32	256°07'30"
XIX.84	11					522.49	224°10'20"
XIX.84/1	22					612.73	172°22'09"
XIX.85	11					290.46	45°28'26"

## XIX. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
						XIX. 20.
-218 090.98	-103 397.67					
-218 135.11	-103 268.16					
-218 300.18	-103 167.46					
-218 297.97	-103 163.97					
-219 749.80	-104 085.77					
-220 222.41	-104 728.19					
-220 221.33	-104 913.39					
-220 207.44	-104 914.19					
-220 215.01	-104 933.88					
-221 138.52	-104 439.64					
						XIX. 21.

A részletes ábrázolást lásd a  
203. számú kiegészítő vázlaton.

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög-pont (háromszögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - kőig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összerendezőkkel Irány: nyugat-kelet		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög-ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ' "
száma	tipusának kódja			X (az aláhúzott számok a sokszögoldalak hossza)	Y + jobbra - balra		
1	2	3	4	5	6	7	8
XIX.97	21						
XIX.98	11						
XIX.98/1	22						273°25'50"
XIX.99	11					359.54	68°09'17"
XIX.100	21					14.67	289°44'57"
XX.	10						

**XIX. határszakasz**

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=                      X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-227 608.61	-103 665.59					XIX. 25.  A részletes ábrázolást lásd a 203. számú kiegészítő vázlaton.
-227 611.88	-103 679.89					

## **XX. határszakasz**

**Az Államhatár Felmérésének és Megjelölésének Magyar–Szlovák Közös Bizottsága a Betlérben, 2015. június 22–26. között megtartott huszonkilencedik ülészakon felülvizsgálta a Tisza határfolyó (XX. határszakasz) 2014. évi újfelmérésének eredményeit és egyúttal jóváhagyta az államhatár új vonalát.**

**A határfolyó középvonalának változásai természetes úton következtek be és a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Köztársaság között az államhatár rendjének szabályozásáról szóló 1956. évi október hó 13. napján Prágában aláírt Szerződés 3. cikk 4. bekezdése értelmében földterületek állami hovatartozásának változása nem következett be. Ezért a Szerződés 3. cikk 1. bekezdése alapján az államhatár vonala alkalmazkodik ezekhez a változásokhoz.**



**Magyarország és a Szlovák Köztársaság közötti határvonal  
részletes leírásának kiegészítője 2016.**

A határkő		A sokszög-pont (három- szögelési pont) száma	A határ részletes leírása kőtől - köig  (az előző kőtől)	Helyzetmeghatározás a sokszögoldalra vonatkoztatott összrendezőkkel		Távolság a közvetlenül előtte lévő kőtől vagy sokszög- ponttól	Törésszög  S  (Szlovákia felé)  ° ' "
száma	típusának kódja			Irány: nyugat-kelet	X (az aláhúzott számok a sok- szögoldalak hosszai)		
1	2	3	4	5	6	7	8
XX.	10		A Tisza határfolyó 2014. évi felmérése alapján meghatározott új határvonal				
XX.1	21					735.68	303°17'19"
XX.2	11					202.66	43°47'36"
XX.3	21					551.97	213°08'50"
XX.4	11					180.86	74°17'10"
XX.5	21					989.28	320°20'04"
XX.6	11					343.51	129°30'48"
XX.7	21					692.85	272°29'41"
XX.8	11					240.96	83°46'23"
XX.9	21					782.37	261°16'52"
XX.10	11					171.79	45°48'22"
TISA-S	10					832.54	

## XX. határszakasz

A Budapesti Sztereografikus Vetületi Rendszerre vonatkoztatott összrendezők  Y=                  X=		Magasság az Adriai tenger szintje felett	A határvonal helyszínrajza	A térképlap száma		Megjegyzések
				1:25000	1:2880	
9		10	11	12		13
-227 765.96	-103 581.24					
-228 323.69	-104 061.00					
-228 349.84	-103 860.03				XX.1	
-228 677.23	-104 304.42					
-228 846.67	-104 367.68					
-228 262.58	-105 166.12					
-228 595.67	-105 082.16				XX.2	
-229 153.78	-105 492.72					
-229 287.98	-105 292.59					
-229 886.68	-105 796.23					
-230 015.92	-105 683.05				XX.3	

A részletes ábrázolást lásd a  
206. számú kiegészítő vázlaton.

**Magyarország és a Szlovák Köztársaság**  
**közötti határvonal részletes leírásának kiegészítőjét**  
**h i t e l e s í t j ü k .**

**Miskolc, 2016. évi június hó 16. napja**

Dr. Hajnal Gábor rendőr őrnagy  
az Államhatár Felmérésének és  
Megjelölésének Magyar–Szlovák Közös Bizottsága  
magyar küldöttségének elnöke

Peter Šlahor okleveles mérnök  
az Államhatár Felmérésének és  
Megjelölésének Magyar–Szlovák Közös Bizottsága  
szlovák küldöttségének elnöke

**A földművelésügyi miniszter 10/2017. (III. 10.) FM rendelete  
a fejezeti és központi kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló  
24/2015. (V. 26.) FM rendelet módosításáról**

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 1. melléklet I. pont 11. alpontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 90. § 2. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

- 1. §** A fejezeti és központi kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól szóló 24/2015. (V. 26.) FM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
- 2. §** Hatályát veszti az R. 1. mellékletében foglalt táblázat M:43, O:38, O:39, O:40, O:41, O:42, O:58, O:59 mezőjében a „Magyar Államkincstár” szövegrész.
- 3. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

*Dr. Fazekas Sándor s. k.,*  
földművelésügyi miniszter

1. melléklet a 10/2017. (III. 10.) FM rendelethez

1. Az R. 1. mellékletében foglalt táblázat a következő 38/a. sorral egészül ki:

(Sor-szám)	(Áht. azonosító)	(Cím-név)	(Alcím-név)	(Jogcím-csoport név)	(Jogcím-név)	(Előirányzat célja)	(Kifizetésben részesülők köre)	(Támogatás biztosításának módja)	(Támogatási előleg)	(Rendelkezésre bocsátás módja)	(Visszafizetés határideje)	(Biztosíték)	(Kezelő szerv)	(Lebonyolító szerv)	(Európai uniós forrásból finanszírozott költségvetési támogatás közreműködő szervezete)
„38/a	363673			38_Nemzeti Földalapba tartozó földvagyron hasznosítási feladatainak támogatása		A Nemzeti Földalapba tartozó földvagyron hasznosítási feladatok megvalósításával összefüggő egyes feladatok ellátásához szükséges forrás biztosítása a Kvtv. 1. melléklet XLIV. A Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet részére. Az előirányzat tartalmazza a kezelésével és működtetésével járó költségeket is.	Nemzeti Földalap	egyedi döntés alapján	-	egy összegben történő kifizetés	-	-	-	-	-

2. Az R. 1. mellékletében foglalt táblázat a következő 56/a. sorral egészül ki:

(Sor-szám)	(Áht. azonosító)	(Cím-név)	(Alcím-név)	(Jogcím-csoport név)	(Jogcím-név)	(Előirányzat célja)	(Kifizetésben részesülők köre)	(Támogatás biztosításának módja)	(Támogatási előleg)	(Rendelkezésre bocsátás módja)	(Visszafizetés határideje)	(Biztosíték)	(Kezelő szerv)	(Lebonyolító szerv)	(Európai uniós forrásból finanszírozott költségvetési támogatás közreműködő szervezete)
„56/a	348195			1_Állami ménesbirtokok szakmai feladatainak támogatása		<p>A Bábolna Nemzeti Ménesbirtoknak és a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.-nek:</p> <p>1. a védett őshonos, jelentős genetikai értéket képviselő lófajtáinak az eredeti állapotukban történő megőrzésének,</p> <p>2. a lótenyésztéssel, lovassporttal, lovaskultúra ápolásával kapcsolatos szakmai feladatainak, és</p> <p>3. a szakképzésben való részvételével, valamint a kezelésükben lévő műemlékegyüttesek fenntartásával kapcsolatos szakmai feladatainak támogatása.</p> <p>4. A Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaságról szóló 2016. évi XCI. törvény alapján, a korábbi Mezőhegyesi Állami Ménes 2016. évi átalakulásával kapcsolatban a jogutód számlára történő befizetések kezelésével, pénzügyi rendezésével összefüggő feladatok ellátása.</p>	1. költségvetési szerv, 2. gazdasági társaság	egyedi döntés alapján	indokolt esetben nyújtható	1. egy összegben, vagy 2. részletekben történő kifizetéssel	-		-	-	-

## VI. Az Alkotmánybíróság határozatai, teljes ülési állásfoglalásai és végzései

**Az Alkotmánybíróság 5/2017. (III. 10.) AB határozata a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.32.574/2015/17. számú ítélete, valamint a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 35000-3156-1/2015.ált. számú határozata és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1169-2/2015.ált. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdésével kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Sulyok Tamás, dr. Salamon László és dr. Szalay Péter* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Czine Ágnes, illetve dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Dienes-Oehm Egon és dr. Stumpf István* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

### h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.32.574/2015/17. számú ítélete, valamint a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 35000-3156-1/2015.ált. számú határozata és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1169-2/2015.ált. számú határozata – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme miatt – alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja: a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése alkalmazásában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy az ott meghatározott határidő leteltét követően szankció nem szabható ki.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

### I n d o k o l á s

#### I.

- [1] 1. A panaszos jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó kft.) – jogi képviselője (Dr. Kocsomba Nelli Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd Dr. Kocsomba Nelli, cím: 1143 Budapest, Gizella út 42–44.) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.32.574/2015/17. számú ítélete, valamint az ezen ítélet által helybenhagyott másodfokú közigazgatási határozat, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 35000-3156-1/2015.ált. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az indítványozó kft. cérnagyártással foglalkozik, a cérnagyártás során keletkező szennyvizet pedig több vízvezeték vezet a közcsonnába. A kibocsátott szennyvíz szennyezettségének mérésére a cég nincs kötelezve, önellenőrzést pedig nem vállalt, így az ellenőrzést a Fővárosi Csatornázási Művek (a továbbiakban: FCsM) végzi. 2012. december 18-án egy ilyen ellenőrzés keretében az FCsM azt állapította meg, hogy a kibocsátott szennyvíz túllépi a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rend.) 4. mellékletének 18. sorában foglalt mennyiséget, a szennyvíz összes sótartalma ugyanis a határték szerinti 2500 mg/l értéket 6504 mg/l-rel meghaladta, azaz a kibocsátott szennyvíz összesen 9004 mg sót tartalmazott literenként. Az FCsM a mérés eredményéről

2013. január 16-án tájékoztatta az indítványozót, amely azt tudomásul vette. Az FCsM arra is felhívta a figyelmet, hogy a számítás tájékoztató jellegű, az a kft. 2011. évi szennyvízkibocsátási adatainak felhasználásával készült, de a 2013. évi tényleges adatok fényében annak végeredménye a tájékoztatásban foglalttól eltérhet. A panaszosnál a következő mérésre 2013. március 4-én került sor, melynek során a szennyezés már küszöbérték alatti volt. Ennek alapján az FCsM megállapította, hogy a szennyezéssel érintett időszaknak a 2013. év vonatkozásában – a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Fvr.) 2. számú melléklet 2/1.2.7.1 pontja értelmében – a következő mérésig eltelt időszakot, vagyis a 2013. január 1. és 2013. március 3. közötti időszakot kell tekinteni. Mivel a kft. üzemében csak hétköznap van munkavégzés, így az erre az időszakra eső 43 munkanapot kell szennyezéssel érintett időszaknak tekinteni. Az FCsM ennek alapján az Fvr. 33. § (1) bekezdésében meghatározott csatornabírság kiszabására tett javaslatot a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőségnek. E javaslatot 2014. február 18-án tette meg, a javaslatához ugyanis szüksége volt a későbbi panaszos 2013. évi teljes vízfogyasztásának adataira, mivel a csatornabírságot átalányként, az összes évi vízfogyasztás alapján, annak meghatározott arányában kellett kiszabni. Az FCsM végül 8 845 777 Ft csatornabírság kiszabására tett javaslatot, az elsőfokú közigazgatási hatóság pedig e javaslat alapján ilyen összegben szabta ki a csatornabírságot a panaszossal szemben. Az elsőfokú hatóság, a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség jogutódjaként eljáró Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság azonban ezt 35100-1169-2/2015.ált. számú határozatával csak jelentős késéssel, 2015. február 17-én tette meg, azaz az FCsM javaslata és a bírság kiszabása között csaknem egy év telt el. E határozattal szemben az indítványozó fellebbezett, azonban a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 35000-3156-1/2015.ált. számú, 2015. április 14-én meghozott határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta, megállapítva, hogy az elsőfokú hatóság szakmailag megalapozottan és jogszerűen járt el.
- [3] A másodfokú közigazgatási határozattal szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, elsődlegesen az alperes határozatának az elsőfokú hatóság határozatára is kiterjedő hatályon kívül helyezését, másodlagosan az alperesi határozat megváltoztatását kérve. Arra hivatkozott, hogy a határozatokra az Fvr. 33. § (1) bekezdésében meghatározott, szerinte jogvesztő határidő lejártá után került sor, így „a bírság kiszabásához való jog elévült”. Az Fvr. 33. § (1) bekezdésének az ügy hatósági és bírósági elbírálásakor hatályos rendelkezése szerint: „[a] vízvédelmi hatóság a csatornabírságot a szolgáltató bírságjavaslata figyelembevételével, illetve a vízszennyezési bírságot a 2. számú melléklet 1. pontja szerint állapítja meg és a tárgyévet követő év június 30-ig szabja ki.” E rendelkezés ma hatályos szövege pedig így szól: „[a] vízvédelmi hatóság a csatornabírságot a szolgáltató bírságjavaslata figyelembevételével, illetve a vízszennyezési bírságot a 2. számú melléklet 1. pontja szerint állapítja meg és a tárgyévet követő év december 31-ig szabja ki.” Tárgyévnek jelen ügyben a felek által sem vitatottan és a bíróság által megállapítottan is a 2013. év minősül, ehhez képest a 2015. február 17-én meghozott elsőfokú közigazgatási határozat akár az akkor hatályos, akár a ma hatályos rendelkezések szerinti határidőt túllépve született meg.
- [4] A bíróság mindenekelőtt azt mérlegelte, hogy jelen ügyben alkalmazható-e az Fvr. 33. § (1) bekezdésében foglalt határidő. Ennek során megállapította, hogy általános szabályként a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 94/A. § (2) bekezdése irányadó, mely szerint „ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, nem indítható a jogsértés megállapítására és bírság kiszabására eljárás, ha a jogsértő magatartásnak a bírság kiszabására jogosult hatóság tudomására jutásától számított egy év, vagy az elkövetéstől számított öt év eltelt”, e határidők pedig jelen ügyben nem következtek be. Azt is kimondta azonban, hogy jelen esetben volt olyan jogszabály, nevezetesen maga az Fvr., mely a Ket. imént idézett főszabályától eltérően rendelkezett, így a speciális szabályozás léte miatt azt kell figyelembe venni. E speciális szabályozás pedig határidőként a tárgyévet követő év június 30-át jelölte meg, vagyis az elsőfokú hatóság e határidőt kétségtelenül elmulasztotta. Az indítványozónak mint a per felperesének a keresetét azonban ennek ellenére elutasította, mivel érvelése szerint e határidő nem jogvesztő jellegű anyagi jogi határidő, így elmulasztásának – amennyiben a Ket. által főszabályként meghatározott határidőt a hatóság nem lépi túl – nincs jogkövetkezménye, a hatósági mulasztás szankciójának ugyanis – ha lenne – szerepelnie kellene magában a jogi rendelkezésben. A határidő ilyen elmulasztása tehát nem teszi a hatóság által e határidőn túl kiszabott bírságot anyagi jogilag jogellenessé, az eljárási jogszabálysértés pedig a felperes javára nem értékelhető.
- [5] E körben hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) Közigazgatási Kollégiumának 1/2011. (V. 9.) KK véleményére, mely szerint a fél a közigazgatási szerv határozatának felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással kérheti; ezekben a perekben a bíróság elsősorban azt vizsgálja, hogy a határozat megfelel-e az anyagi jogszabályoknak. Önmagában eljárási jogszabálysértés miatt csak akkor van helye a határozat hatályon kívül helyezésének, ha az eljárási jogszabálysértés a döntés érdemére is kihatott. Mivel a döntés a bíróság szerint a hatóság késedelmes



bírságkiszabása nélkül is ugyanaz lett volna, ezért az nem hatott ki a döntés érdemére, így a bíróság az eljárási jogsértést nem értékelte a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezésére vagy azok megváltoztatására szolgáló okként.

- [6] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete, valamint az ezen ítélet által helybenhagyott másodfokú közigazgatási határozat ellen, azok alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Érvelése szerint az ítélet (és az az által helybenhagyott közigazgatási határozat) ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében szabályozott jogállamisághoz tartozó jogbiztonság elvével, a XXIV. cikk (1) bekezdésével, vagyis a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdésével, vagyis a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való joggal. Az Alkotmánybíróság Főtitkárának hiánypótlási felhívása eredményeképpen indítványkiegészítést nyújtott be, melyben az indítványban kifejtett érvelését pontosította, illetve konkretizálta. A panaszos lényegében a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmét állítja, mely szerinte az eljárási igazságosság révén a jogállamiság és a jogbiztonság eljárásjogi manifesztációja. Azzal, hogy a hatóság közel egy évvel az eljárás megindítására szolgáló okról való tudomásszerzését követően indított ténylegesen eljárást és szabott ki szankciót, megsértette az észszerű határidőn belül történő ügyintézéshez, vagyis a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát, ezt pedig a bíróság ugyancsak alaptörvény-ellenesen hagyta jóvá, amikor e határozatot annak alaptörvény-ellenessége ellenére nem helyezte hatályon kívül. Az indítványozó szerint a bíróság a határidőt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:21. §-a alapján tekintette elévülési jellegűnek, azaz nem jogvesztőnek, a Ptk. tárgyi hatálya azonban jelen közigazgatási jogviszonyra nem terjed ki. Mivel közhatalmi szerv esetében polgári jogi értelemben vett jogvesztésről eleve nem lehet beszélni, ezért az, hogy egy közigazgatási jogi határidő jogvesztő, nem értelmezhető; a hatóság büntetékiszabáshoz való joga akkor „évül el”, amikor az arra rendelt határidő lejár. A közigazgatási jogi normákban nem szükséges a határidőkhöz a jogvesztés következményét fűzni, mert ha az eljárás bármikor lefolytatható lenne, akkor eleve nem szerepelne határidő a jogszabályban; ha viszont szerepel határidő, az nem jelenthet mást, mint a bíróság kiszabására jogszerűen nyitva álló határidőt, amelynek eltelté után – különösen olyan kógens normák, mint az Fvr. vagy a Ket. rendelkezései esetében – a bíróság kiszabása jogtalan, ellenkezik általánosságban a jogbiztonsággal, konkrétan pedig a tisztességes hatósági eljárással, ezen belül is az észszerű határidőn belül történő ügyintézéshez való joggal. Ha pedig ezt a bíróság nem értékeli, és nem helyezi hatályon kívül az ily módon alaptörvény-ellenes közigazgatási határozatot, akkor az sérti a fegyverek egyenlőségének elvét, általánosságban pedig a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot.

## II.

- [7] 1. Az Alaptörvénynek az indítványban hivatkozott rendelkezései:  
„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”  
„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”  
„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”
- [8] 2. Az Fvr.-nek az Alkotmánybíróság által hivatalból vizsgált, a bírósági ítélet által elbírált közigazgatási határozat meghozatalakor hatályos rendelkezése:  
„33. § (1) A vízvédelmi hatóság a csatornabíróságot a szolgáltató bíróságjavaslata figyelembevételével, illetve a vízszennyezési bíróságot a 2. számú melléklet 1. pontja szerint állapítja meg és a tárgyévet követő év június 30-ig szabja ki.”

## III.

- [9] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [10] 1. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt arról kellett döntenie, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokra jutott.
- [11] Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése kivételével – tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [12] Az indítvány – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését kivéve – megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § a) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 27. §]. Az indítvány – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését kivéve – felveti annak lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történhetett, illetve, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről van szó [Abtv. 29. §].
- [13] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.32.574/2015/17. számú ítélete, valamint a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 35000-3156-1/2015.ált. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem vizsgálta, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában pedig érdemben bírálta el. Ezen érdemi bírálat során észlelte, hogy az indítványozó alaptörvényben biztosított jogának esetleges sérelmét nemcsak a bírói döntés, hanem az annak alapjául szolgáló anyagi jogi norma, vagyis az Fvr. 33. § (1) bekezdésének megfogalmazása is okozhatta, ezért – az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított jogkörével élve – áttért az Abtv. 26. §-a szerinti, az alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatra is, és a bírói döntés alkotmányosságának vizsgálata mellett megvizsgálta az alkalmazott jogszabályhely alkotmányosságát is.
- [14] 2. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés első mondata értelmében „mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék”. Ezt erősíti meg – az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése értelmében az alaptörvényi rendelkezések értelmezési keretként felhasználandó – Nemzeti hitvallás is, mely szerint „valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi”.
- [15] A hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk irányadó jogszabályi határidőket betartsák. Különösen erősen kell, hogy érvényesüljön ez a követelmény azokban az esetekben, amikor a közigazgatási hatóság az ügyféllel szemben szankciót állapít meg. A közigazgatási anyagi jogi szankciók jogszabályban történő meghatározása azt a célt szolgálja, hogy a közigazgatási eljárás ügyféli pozíciójában lévő azon jogalanyok, akikkel, illetve amelyekkel szemben a közigazgatási hatóság valamely, az adott ügyfél által elkövetett közigazgatási normasértés miatt hátrányos jogkövetkezményt állapít meg, ne álljanak hosszú, bizonytalan ideig – az anyagi jogi határidőkre vonatkozó, létező jogszabályi rendelkezések ellenére – a velük szemben alkalmazható szankció fenyegetésének félelme alatt. A közigazgatási anyagi jogi szankció kiszabására biztosított speciális, a Ket. egyéves relatív és öt éves abszolút, szubszidiárius jelleggel alkalmazandó határidejétől eltérő határidő értelme az, hogy a közigazgatási jogviszonyból származó, az ügyfél, illetve ügyfeleket terhelő kötelezettségek, beleértve a jogsértésért fennálló felelősséget is, ezen idő elteltéig, és csak eddig legyenek a közigazgatási hatóságok által érvényesíthetők. Az indítványozó megalapozottan érvelt úgy, hogy a közigazgatási perekben kialakított, a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) Közigazgatási Kollégiumának 1/2011. (V. 9.) KK véleményén

alapuló azon bírói gyakorlat, miszerint a közigazgatási anyagi jogi határidők lehetnek „jogvesztő” és „nem jogvesztő”, azaz „elévülési” jellegűek (és hogy minden olyan határidő, amely esetében a közigazgatási anyagi jogi jogkövetkezményt meghatározó normatétel nem tartalmaz a hatóság határidő-túllépésére szankciót, illetve nem tartalmazza explicite vagy azt a kitétel, hogy a határidő „jogvesztő”, vagy ennek valamely szinonimáját), a polgári jogi bírásokban, illetve a polgári anyagi jogi normákban kialakított dogmatikai fogalmak hibás analógia révén való átvitelét jelentik a közigazgatási jogvitákat elbíráló közigazgatási bírásokba. A közigazgatási szervnek ugyanis nem joga, hanem hatásköre és illetékessége (és ennek megfelelően lehetősége) van eljárni és eljárása során szankciót alkalmazni. Így a közigazgatási hatóság számára a szankcióalkalmazás lehetőségének elenyészése sem „jogvesztés”, hanem pusztán egy addig fennálló lehetőség megszűnése. A Ket. szubszidiárius jelleggel alkalmazandó anyagi jogi határidejétől eltérő, valamely ágazati közigazgatási jogszabályban nevesített anyagi jogi határidő esetén e határidő eltétét követően a hatóságnak nincs lehetősége szankciót alkalmazni, különben e határidők léte veszítené el az értelmét. Különösen irányadó ez abban az esetben, ha az ágazati jogszabály nem egyszerűen eltérő határidőt határoz meg (a Ket.-hez képest), hanem pontos, naptári napban meghatározott végső határidőt állapít meg. Ebben az esetben a szubjektív (a hatóság tudomására jutástól számított) és az objektív (a jogsértő cselekménytől számított) határidők közötti különbségtételre, illetve a határidő bármilyen okból bekövetkező túllépésére a jogszabály erejénél fogva (ex lege) nincs lehetőség.

- [16] A tisztességes hatósági eljáráshoz való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák, és a bíróságok e határidők be nem tartását ne az ügyfél terhére, hanem javára értékeljék. A jogalkotót illeti annak – jogpolitikai és praktikus szempontokat is figyelembe vevő – meghatározása, hogy egy adott közigazgatási határozat meghozatalára mennyi idő elegendő; ennek elbírálása nem alkotmányossági kérdés. Az viszont már alkotmányossági kérdés, hogy a jogalkalmazó szervek a jogalkotó által meghatározott kötelezettségeiket teljesítsék, és ne hozzanak meg olyan döntéseket, amelyekre a jogszabályok szövege szerint nincs lehetőségük. A tisztességes hatósági eljáráshoz való alaptörvényben biztosított jogból az következik, hogy a közigazgatási hatóságok számára a jogalkotó által meghatározott határozathozatali és szankcióalkalmazási határidő elmulasztásának ódiúmat a mulasztó, jogszabályi kötelezettségüket határidőben nem teljesítő hatóságok, ne pedig az ügyfelek viseljék. Ezért ennek jövőbeni biztosítására az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményt állapított meg.
- [17] A fentiekre tekintettel az a bírói értelmezés, mely ezzel szemben a szankcióalkalmazási határidő elmulasztásához – a tételes jogszabályi előírás szerinti határidő letelte után – nem fűzi azt a következményt, hogy az e határidőt túllépő hatóságok szankcióalkalmazási lehetősége elenyészik, vagyis amely szerint a rá vonatkozó anyagi jogi határidőt elmulasztó közigazgatási hatóság pusztán emiatt nem követ el az ügy érdemére kiható jogszabálysértést, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével ellentétes. Emiatt a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.32.574/2015/17. számú ítéletében foglalt, az Fvr. 33. § (1) bekezdésének azon értelmezése, mely szerint a közigazgatási hatóság határozata annak ellenére nem jogellenes, hogy a hatóság a rá irányadó anyagi jogi határidőt túllépve hozott hátrányos jogkövetkezményt megállapító határozatot a panaszossal szemben, szintén alaptörvény-ellenes. Mindezek miatt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.32.574/2015/17. számú ítélete, valamint az ezen ítélet által helybenhagyott, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 35000-3156-1/2015.ált. számú, másodfokú közigazgatási eljárásban meghozott határozata megsértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, ezért e döntéseket az Abtv. 43. § (1) és (4) bekezdése alapján megsemmisítette. Továbbá mivel az alaptörvény-ellenes jogértelmezésre már az elsőfokú határozat meghozatala során sor került, ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 43. § (4) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva – alaptörvény-ellenesnek nyilvánította és megsemmisítette a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1169-2/2015.ált. számú, elsőfokú közigazgatási eljárásban meghozott határozatát is.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság határozata Magyar Közlönyben történő közzétételének elrendelése az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondatán alapul.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke

*Dr. Balsai István s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Czine Ágnes s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Horváth Attila s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Juhász Imre s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Pokol Béla s. k.,*  
előadó alkotmánybíró

*Dr. Salamon László s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Stumpf István s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szabó Marcel s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szalay Péter s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szívós Mária s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Varga Zs. András s. k.,*  
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1019/2016.

*Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró párhuzamos indokolása*

- [19] A többségi határozat rendelkező részének 1. pontjában foglalt döntéssel a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.32.574/2015/17. számú ítéletének, valamint a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság 35000-3156-1/2015.ált. számú határozatának és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1169-2/2015.ált. számú határozatának – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme miatti – alaptörvény-ellenessége megállapításával és megsemmisítésével, valamint az ezt alátámasztó határozati indokolással egyetértettem, a rendelkező rész 1. pontját ezért megszavaztam.
- [20] Támogattam a határozat rendelkező részének 2. pontjában foglalt jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény megállapítását is, azonban azt egyrészt más törvényi alapon, másrészt az indokolásban foglaltaktól részben eltérő indokok alapján látom kimondhatónak.
- [21] A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt „valódi” alkotmányjogi panasz hatáskörben eljárva állapította meg a panaszos által támadott bírósági ítélet alaptörvény-ellenességét, és semmisítette meg azt, továbbá az Abtv. 43. § (4) bekezdésének az alkalmazásával terjesztette ki a megsemmisítést mint alkotmányos jogkövetkezményt az első- és másodfokú közigazgatási határozatokra. A határozat indokolása rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság a „valódi” panasz érdemi elbírálása során észlelte azt, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét – a vizsgált esetben az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot – nemcsak a bírói döntésben foglalt alaptörvény-ellenes jogértelmezés, de az annak alapjául szolgáló Fvr. 33. § (1) bekezdésének a megfogalmazása (normatartalma) is okozhatta. Ezzel az indokkal – az Abtv. 28. §-ra hivatkozással – támasztja alá a határozat indokolása azt, hogy a vizsgált esetben az Alkotmánybíróság a „valódi” alkotmányjogi panasz elbírálása mellett, azzal egyidejűleg az Fvr. 33. § (1) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezés alkotmányossági vizsgálatát is elvégezte („áttérés”), az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt („normakontrollos”) panasz hatáskörben.
- [22] A határozat indokolása ezt meghaladóan nem adja további indokát az „áttérésnek”, és annak sem, hogy az „áttérést” követően az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt panasz hatáskörben lefolytatott panasz eljárásban miért kerül sor a főszabálytól (alaptörvény-ellenes jogszabály/jogszabályi rendelkezés megsemmisítése) eltérő alkotmányos jogkövetkezmény, a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény meghatározására. A határozat indokolása a rendelkező rész 2. pontjában megfogalmazott, jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény alátámasztásaként a megsemmisített bírói döntés és közigazgatási határozatok megsemmisítésének az alkotmányos érveit ismétli meg, illetve arra hivatkozik, hogy a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény a határozat fent hivatkozott indokolásában foglaltaknak a „jövőbeni biztosítására” szolgál.
- [23] Az Abtv. 46. § (3) bekezdése értelmében „[a]z Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit

érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie.”

- [24] A jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény célja a normakímélet, feltétele pedig az, hogy a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabálynak/jogszabályi rendelkezésnek a többféle lehetséges értelmezése közül van az Alaptörvény rendelkezéseinek megfelelő értelmezése, és az Alkotmánybíróság az általa vizsgált ügyben meg tudja határozni ezt az alkotmányos értelmezést (értelmezési tartományt). A jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény az „objektív” alkotmányos jogvédelem irányába teljesíti ki az alkotmányjogi panasz alkotmányos jogvédelmi funkcióját: azzal, hogy kijelöli a jogalkalmazó szerv(ek) számára az általuk alkalmazandó jogszabály alkotmányos értelmezését (értelmezési tartományát), a jövőre nézve más bírósági, illetve hatósági eljárásokban is biztosítja az Alaptörvénnyel összhangban álló jogértelmezést és jogalkalmazást. Ezen keresztül képes a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény egyfajta „preventív” és „objektív” alkotmányos jogvédelmet nyújtani a panaszosoknak, elősegíteni azt, hogy a bíróságok az Alaptörvény 28. cikkében foglalt alaptörvényi kötelezettségüket, az Alaptörvénnyel összhangban álló jogértelmezést teljesítsék.
- [25] A vizsgált ügyben az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt „valódi” alkotmányjogi panasz hatáskörben eljárva megsemmisítette az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntést és közigazgatási határozatokat, ezzel a valódi alkotmányjogi panasz „szubjektív” alkotmányos jogvédelmi funkcióját az egyedi ügyben érvényesítette. Figyelemmel arra, hogy a vizsgált ügyben a bírói döntés megsemmisítése önmagában még nem biztosítja a fent kifejtett „objektív” alkotmányos jogvédelem jövőbeni érvényesülését [az Fvr. 33. § (1) bekezdése nem került megsemmisítésre, az továbbra is alkalmazható], ezért magam is szükségesnek és egyben elégségesnek is láttam a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény meghatározását. A vizsgált esetben van az Fvr. 33. § (1) bekezdésének az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésben foglalt alaptörvényi rendelkezésnek megfelelő alkotmányos értelmezése, ezért az „objektív” jogvédelmet a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény megállapítása biztosítja, ez indokolja a jelen ügyben a főszabálytól (alaptörvény-ellenes jogszabály megsemmisítése) való eltérést. Az Alkotmánybíróság Alaptörvényben és Abtv.-ben szabályozott alkotmányjogi panasz hatásköreire az érintett panaszosok alkotmányos jogvédelmét biztosítják, így ebből, de az Alkotmánybíróság alkotmányos jogállásából is álláspontom szerint az következik, hogy az Alkotmánybíróság e hatásköreiben eljárva a „szubjektív” alkotmányos jogvédelem mellett „objektív” alkotmányos jogvédelmet is nyújtson.
- [26] Az Abtv. 28. § (1) bekezdése értelmében „[a]z Alkotmánybíróság a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja.”
- [27] Az Abtv. 28. § (2) bekezdése értelmében pedig „[a]z Alkotmánybíróság a 26. § alapján indítványozott eljárásban a bírói döntés alkotmányosságát is vizsgálhatja.”
- [28] Az Abtv. hivatkozott rendelkezései tehát az Alkotmánybíróság döntésétől függően a „kétirányú átjárhatóságot” biztosítják a valódi és a normakontrollos alkotmányjogi panaszok között.
- [29] A vizsgált esetben a panaszos az Abtv. 27. §-ában foglalt „valódi” panasz hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását, az Abtv. 26. § (1) bekezdésben foglalt („normakontrollos”) panasz keretében nem indítványozta az Fvr. 33. § (1) bekezdésének az alkotmányossági vizsgálatát, továbbá nem hívta fel az indítványban az Abtv. 28. § (1) bekezdését sem. A jelen ügyben álláspontom szerint az Alkotmánybíróság nem „áttért” az Abtv. 27. §-ában foglalt „valódi” panasz elbírálásáról az Abtv. 26. § (1) bekezdésben foglalt normakontrollos panasz elbírálására, hanem az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján alkotmányos jogkövetkezményként a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelményt határozott meg.
- [30] Álláspontom szerint tehát ennek az alkotmányos jogkövetkezménynek a megállapításához és a fentebb kifejtett „objektív” alkotmányos jogvédelem biztosításához nem volt szükség az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerinti „áttérésre”. Az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt hatásköre gyakorlása során folytatott eljárásában a határozatában megállapíthatta a bírósági eljárásban alkalmazott (és hasonló ügyekben a hatóságok és bíróságok által továbbra is alkalmazandó) Fvr. 33. § (1) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezésnek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljárás alaptörvényi rendelkezésének megfelelő alkotmányos tartalmát és előírhatta a jogalkalmazó számára alkotmányos követelményben annak az Alkotmánybíróság által meghatározott alkotmányos tartalommal való értelmezését és alkalmazását. Másként és egyszerűbben megfogalmazva: a jelen ügyben a „szubjektív” alkotmányos jogvédelem mellett az „objektív” alkotmányos jogvédelem „áttérés” nélkül is megfelelően biztosítható volt; a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény kimondásához nem volt szükség párhuzamos panaszeljárások lefolytatására.
- [31] Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt „valódi” panasz hatáskörben eljárva – az Abtv. 28. §-ra történő hivatkozással – az Abtv. 26. § (1) bekezdésben foglalt hatáskörben is

eljár, akkor minden ügyben és kellő mélységgel meg kell, hogy indokolja az ilyen „áttérést”, az „áttért hatáskörben” érdemben le kell, hogy folytassa a vizsgálatot, és ha annak eredményeként a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény meghatározását látja a szükséges és egyben elégséges alkotmányos jogkövetkezmenynek, akkor ennek az alkalmazását is megfelelő indokolással kell alátámasztania.

- [32] Fontosnak tartom továbbá hangsúlyozni azt is, hogy összhangban az Abtv. 46. § (3) bekezdésében foglalt törvényi rendelkezéssel, az Alkotmánybíróság a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény meghatározása során a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabályi rendelkezés lehetséges értelmezései közül az Alaptörvénynek megfelelő értelmezést határozza meg és írja elő a jogalkalmazó számára követendőként, ennek megfelelően az eljárása minden esetben az alkotmányos értelmezés keretein belül kell, hogy maradjon és álláspontom szerint a vizsgált ügyben is azon belül maradt.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
alkotmánybíró

- [33] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Salamon László s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szalay Péter s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye*

- [34] Nem értek egyet a rendelkező részben foglalt döntéssel az alábbiakban kifejtett indokok miatt.
- [35] 1. Az Alkotmánybíróság az adott ügyben döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy az Fvr. hatálybalépése időpontjától (2004. augusztus 5.) 2016. június 15-ig úgy rendelkezett: az illetékes hatóság „a csatornabírságot a szolgáltató bírságjavaslata figyelembevételével, illetve a vízszennyezési bírságot a 2. számú melléklet 1. pontja szerint állapítja meg és a tárgyévet követő év június 30-áig szabja ki” [Fvr. 33. § (1) bekezdés]. Az indítványozó ügyében azonban a 2012. december 18-án elvégzett hatósági ellenőrzés során megállapított szennyvíz kibocsátási határérték-túllépés miatt csak 2015. február 17-én történt meg a bírság kiszabása. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét. Ennek indoka szerint „[a] tisztességes hatósági eljáráshoz való Alaptörvényben biztosított jogból az következik, hogy a közigazgatási hatóságok számára a jogalkotó által meghatározott határozathozatali és szankcióalkalmazási határidő elmulasztásának ódiumát a mulasztó, jogszabályi kötelezettségüket határidőben nem teljesítő hatóságok, ne pedig az ügyfelek viseljék”. Az Alkotmánybíróságnak ezzel a megállapításával – a konkrét ügyben – nem értek egyet.
- [36] Álláspontom szerint az közigazgatási jogi szankció alkalmazása során a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog alkotmányos tartalmának meghatározásakor irányadónak tekinthető az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által készített – 1991. február 13-án elfogadott – R (91) 1. számú ajánlás a közigazgatási szankciókról (a továbbiakban: Ajánlás). Ebben mindenekelőtt rögzítésre került, hogy „[a]z alkalmazható közigazgatási szankciókat és kiszabásuk feltételeit törvény szabályozza” (1. alapelv). Az Ajánlás összesen 8 alapelvet határoz meg, és köztük rendelkezik arról, hogy „[a] közigazgatási szankciót kiszabó aktussal szemben – minimum követelményként – biztosítani kell a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság általi törvényességi ellenőrzést”. Ebből is következően, az Ajánlásban foglaltak törvényességi ellenőrzése elsősorban a bíróságok hatáskörébe tartozik.
- [37] Álláspontom szerint, a kifejtettek alapján, nem hagyható figyelmen kívül, hogy a jogalkotó az Ajánlásban foglalt követelményeket a 2011. évi CLXXIV. törvény megalkotásával beemelte a Ket. szabályozásába. E törvénnyel ugyanis a jogalkotó a közigazgatási bírság alkalmazására egységes szabályokat alakított ki, és 2012. január 1-jei hatállyal kiegészítette a Ket. rendelkezéseit egy új fejezettel (VI/A. Fejezet). Az egységes szabályozás kialakítására a jogalkotó

szerint azért volt szükség, mert eddig „az anyagi jogi bírságolási rendelkezések megállapítása során a Ket.-ben mint eljárási kódexben meghatározott keretjellegű szabályozás hiányában az egyes eljárásokban esetleges szempontrendszerek érvényesülnek”. Ennek következtében a jogalkotó kifejezetten utalt arra, hogy mindez „a gyakorlatban aránytalan, ötletszerű, logikájában nehezen követhető, eljárási garanciákat nélkülöző, esetenként irreálisan magas bírságtételeket megállapító szankciórendszerek felállításához és alkalmazásához vezetett. Mindezek alapján vált szükségessé keretszabályok megalkotása a Ket.-ben annak érdekében, hogy egységes dogmatikai alaphoz igazodjon az ágazati bírságolási rendszer.” A jogalkotó kifejezetten utalt arra, hogy az egységes szabályozás kialakításakor az Ajánlásban foglaltakra is figyelemmel volt.

- [38] A jogalkotó kifejezetten utalt arra is, hogy a Ket. új 94/A. § (2) bekezdése az ügyfélbarát közigazgatás megteremtése érdekében a bírságkiszabás lehetőségét szubszidiárius hatállyal, objektív és szubjektív határidő megállapításával szűkíti úgy, hogy a kiszabási jog elévülése akkor következik be, ha a jogsértő magatartásnak a kiszabásra jogosult hatóság tudomására jutásától számított 1 év eltelt. A (2) bekezdés rögzíti továbbá, hogy az elkövetéstől, azaz a jogsértő magatartás tanúsításától számított 5 éven túl nincs helye bírság kiszabásának. A jogalkotói szándék szerint az ezzel járó jogvesztés ösztönzőleg hathat a hatóságokra, arra készítheti őket, hogy kapacitásaikat minél megfelelőbben használják fel, gyakoribb és hatásosabb ellenőrzéseket folytassanak le. A szabály bevezetése elősegíti továbbá, hogy az ügyfél minél rövidebb ideig maradjon bizonytalanságban a tekintetben, hogy a hatóság tudomására jutott szabálysértését követi-e szankció vagy sem.
- [39] Tény ugyanakkor, hogy a Ket. VI/A. Fejezetének hatálybalépését követően az Fvr. 33. § (1) bekezdése változatlan tartalommal továbbra is hatályban maradt.
- [40] A fentiek alapján, úgy gondolom, hogy a jogalkotó a Ket. VI/A. Fejezetében a közigazgatási jogi szankciók alkalmazására vonatkozó szabályozás kialakításakor a tisztességes hatósági eljárás követelményére is figyelemmel határozta meg a közigazgatási anyagi jogi bírság kiszabásának feltételeit. E szabályozással azonban nem hozta összhangba az ágazati anyagi jogi bírságok kiszabására vonatkozó szabályokat. A bíróságok ugyanakkor az eltérő szabályozásból fakadó ellentmondásokat jogértelmezéssel feloldották.
- [41] Az indítványozó ügyében eljáró bíróság kifejezetten utalt arra, hogy az Fvr. 33. § (1) bekezdése szerinti határidő természetét vizsgálva figyelemmel volt az egységes joggyakorlatra (Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 27.K.33.172/2013/2. számú ítélete, és a Kúria Kfv.II.37.764/2014/8. számú ítélete). E bírósági gyakorlat alapján „az Fvr. 33. § (1) bekezdése szerinti határidő anyagi jogi, vagyis nem elévülési természetű jogvesztő határidő”. Ennek indoka, hogy azon jogszabályi rendelkezések, amelyek anyagi jogi, elévülési természetű jogvesztő határidőket szabályoznak, a határidő elévülési jellegét külön, kifejezetten előírják. Az Fvr. 33. § (1) bekezdésében nem szerepel sem az, hogy a meghatározott határidőn túl nincs lehetőség a bírság kiszabására, sem az, hogy a bírságot a határidőn túl nem lehet kiszabni, illetőleg olyan rendelkezés sem található ezen jogszabályhely esetében, hogy a bírságolás iránt a hatóság csak a jogszabályban meghatározott határidőn belül intézkedhet. Mindez pedig a bíróságok értelmezése szerint azt jelenti, hogy az Fvr. 33. § (1) bekezdése szerinti határidőt nem lehet olyanak tekinteni, mint amelynek elteltét követően jogszerűen az indítványozóval szemben csatornabírságot ne lehetett volna kiszabni. A bíróság hangsúlyozta: a kifejtettek mellett megállapítható ugyan, hogy az elsőfokú hatóság megsértette az Fvr. 33. § (1) bekezdését, mert határozatát nem hozta meg 2014. június 30-ig, e jogszabálysértés ugyanakkor – a fenti jogértelmezésre tekintettel – nem hatott ki az ügy érdemére.
- [42] Az Alkotmánybíróság a bíróságok jogértelmezésével összefüggésben jellemzően hangsúlyozza, hogy a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [43] Az adott ügyben úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróság a fenti gyakorlatától eltérően a bíróság felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi jogértelmezési kérdésben bírálta felül a támadott ítéletet meghozó bíróság jogértelmezését, amely ráadásul – a Kúria által is megerősített – egységes joggyakorlatot tükröz vissza. Ebből következően nem értek egyet a rendelkező rész 2. pontjában foglalt alkotmányos követelmény megfogalmazásával.

- [44] 2. Véleményem szerint az adott ügyben a támadott bírói ítélet és ezzel összefüggésben a hatósági döntések érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételye a hatósági eljárás elhúzódásával összefüggésben merülhetett fel.
- [45] Az Európa Tanács fentiekben hivatkozott Ajánlásának 4. alapelve megállapítja: „[a]z alkalmazandó szabályokkal ellentétes megatartásokkal szemben a közigazgatási hatóságok bármely intézkedést észszerű időn belül hoznak meg.” Ezen alapelv magában foglalja azt is, hogy „[h]a a közigazgatási hatóságok megindítottak egy olyan eljárást, amely közigazgatási szankció kiszabásához vezethet, az adott körülmények között észszerű gyorsasággal járnak el”. Ebből következően, úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróságnak a konkrét ügyben azt kellett vizsgálnia, hogy a közigazgatási hatóságok „az adott körülmények között észszerű gyorsasággal” jártak-e el.
- [46] Ezzel összefüggésben az ügyben eljáró bíróság mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy a bírság kiszabására irányuló eljárás megindítására a Ket. 94/A. § (2) bekezdése irányadó. Eszerint a bírság kiszabására irányuló eljárás lefolytatására a jogsértő magatartásnak a hatóság tudomására jutásától számított egy éven belül van helye. A tudomásra jutás időpontját az Fvr. speciális rendelkezéseire tekintettel kell meghatározni. A bíróság álláspontja szerint a hatóság tudomásszerzésének a szolgáltató (az alperesi beavatkozó) rá irányadó határidőben előterjesztett csatornabírság javaslatát kellett tekinteni, amelyet az alperesi beavatkozónak a szennyvízkibocsátás évét követő év március 31-ig kellett megküldenie a hatóságnak. Tekintettel arra, hogy azon kibocsátóknál, akiknél a kibocsátott szennyvíz mennyiség nem mérhető, hanem %-os visszaszámítással lehet meghatározni annak mértékét, melyhez szükséges az éves vásárolt ivóvíz mennyiség adat, csak a szolgáltató bírságjavaslata tekinthető hatóság általi tudomásszerzésnek. A bíróság szerint ezt az értelmezést erősíti az is, hogy a szennyezés mértéke a mért mg/l adat felhasználásával, de csak később, az éves szennyvízkibocsátás, üzemnapok száma stb. adatok alapján lehet számítani a kg/nap adatot. A kifejtettek miatt a bíróság szerint megállapítható, hogy a hatóság tudomásszerzése a tárgyi esetben a szolgáltató határidőben megküldött javaslata alapján 2014. február 25. napja volt, s ehhez képest egy éven belül – a 2015. február 3. napján kelt hatósági értesítéssel – határidőn belül indult meg az eljárás. A rendelkezésre álló iratanyag ezt megerősítette, amit az indítványozó az iratok tárgyaláson történt ismertetésével maga is megismerhetett, iratbetekintési jogának gyakorlásával korábban is ellenőrizhetett, e körben bizonyításra nem volt szükség. A bíróság ezen indokok alapján megállapította, hogy az ügyintézés határidőben vette kezdetét, és a határozat meghozatalára is az előírt eljárásjogi határidőben került sor.
- [47] A kifejtettek alapján úgy gondolom, hogy a bíróság ítéletében egyértelmű indokát adta annak, hogy az adott ügyben miért nem sérült a tisztességes hatósági eljárás részét képező észszerű ügyintézési határidőhöz való jog, és részletesen bemutatta azokat a körülményeket, amelyek alátámasztják, hogy a hatósági eljárást az érintett hatóságok „észszerű gyorsasággal” folytatták le.
- [48] 3. Figyelemmel arra a tényre, hogy a fentiekben hivatkozott Ajánlásban foglalt 1. alapelv kifejezetten előírja, hogy a közigazgatási szankciók kiszabásának feltételeit törvény szabályozza, úgy gondolom, hogy az adott ügyben – az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján – jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet kellett volna megállapítani, és felhívni a jogalkotót feladatának teljesítésére. Ennek keretében, úgy gondolom, hogy a jogalkotónak lehetősége lett volna, hogy a bírói gyakorlatban kialakított jogértelmezésre is figyelemmel összhangba hozza az Fvr. és a Ket. érintett rendelkezéseit.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Cziné Ágnes s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró különvéleménye*

- [49] Nem értek egyet azzal, hogy a határozat rendelkező része megsemmisítette a vizsgált bírói döntést, és nem osztom az alkotmányos követelményben foglaltakat sem. Álláspontom szerint a szabályozási környezet és az ahhoz fűzött bírói gyakorlat, valamint a tisztességes hatósági eljáráshoz és bírósági eljáráshoz való jog alkotmánybírói gyakorlata megfelelő alapot biztosított volna az alkotmányjogi panasz elutasításához.
- [50] 1. A bíróság az alkotmánybírói eljárás alapjául szolgáló ítéletében megvizsgálta az Fvr. 33. § (1) bekezdését, és azonosította a szabályozásbeli hiányosságokat. Jelesül azt, hogy az Fvr. a bírság kiszabására megállapított ugyan dátummal megjelölt határidőt, de nem rendelkezett sem e határidő kezdőidőpontjáról, sem a határidő relatív vagy



abszolút jellegéről. A bíróság a jogszabályi hiányosságok kapcsán arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ügyfél közigazgatási jogsértésért fennálló felelőssége, avagy a jogsértésen alapuló reparációra vonatkozó állami igény időtartamát – a jogállamiság-jogbiztonság elvére tekintettel – a jogalkotónak kell egyértelműen meghatároznia, az nem lehet bírói jogértelmezés tárgya. Ezért az Fvr. 33. § (1) bekezdése szerinti határidőt a bíróság ügyintézési (eljárás) határidőnek tekintette. A bíróság kiszabására nyitva álló anyagi jogi határidőként pedig a perbeli esetben a szubszidiárius jelleggel megalkotott és 2012. február 1-jével hatályos Ket. a Közigazgatási bíróság, a helyszíni bíróság és az elkobzás alkalmazásának eljárásjogi alapjai VI/A. fejezetének 94/A. § (2) bekezdését alkalmazta. Megállapította továbbá, hogy a rögzített tényállás szerint a hatóság elmulasztotta az Fvr. szerinti ügyintézési (eljárás) határidőt, amelynek az ügy érdemére kiható hatását a felperes nem bizonyította. Kiemelte, hogy a hatóság a bíróságot kiszabó határozatát a Ket. 94/A. § (2) bekezdésében foglalt anyagi jellegű és relatív határidőben hozta meg.

- [51] 2. A bíróság ítéleti indoklásának alapját a Legfelsőbb Bíróság 1/2010. (II. 8.) Közigazgatási jogegységi határozatának (a továbbiakban: KJE) a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) – korabeli hatályos – 21. § (4) bekezdéséhez fűzött értelmezése jelentette, és nem a többségi határozat indoklásában megjelölt, a Legfelsőbb Bíróság 1/2011. (V. 9.) Közigazgatási Kollégium véleménye. Az utóbbi egyebekben nem tartalmaz értelmezést a határidők számításának megítélésére. 2. pontjában azt elemzi, hogy a fél a közigazgatási szerv határozatának felülvizsgálatát milyen típusú jogszabálysértésre hivatkozással kérheti.
- [52] A Kkt. a közlekedési szabálysértés esetére a bíróság kiszabását 60 napon belül írta elő a hatóság számára anélkül, hogy rendelkezett volna a határidő anyagi jogi vagy eljárási jellegéről. A KJE indoklásában visszautalt a Legfelsőbb Bíróság 4/2003. Polgári jogegységi határozatára, amelyben a Legfelsőbb Bíróság a polgári jogi jogviszonyokban a jogvesztés súlyos következményét a jogszabály kifejezett rendelkezése alapján látta csak megállapíthatónak. A KJE ezt a megállapítást alkalmazta a közigazgatási jogviszonyok sajátosságaira tekintettel. A logika mögött az a megfontolandó érv húzódott meg, hogy az időmúláshoz kapcsolódó jogban/kötelezettségben bekövetkező változásokat a jogállamiság-jogbiztonság alkotmányos elvére tekintettel a jogalkotónak kell normatív erővel kimondania, arra nem kerülhet sor egyedi ügyben meghozott bírói döntéssel.
- [53] A KJE ilyen tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányában az érintett határidőt ügyintézési határidőnek minősítette, de hangsúlyt helyezett a Ket. tisztességes hatósági eljárásra vonatkozó alapelvének érvényesülésére is. Azaz bizonyos körülmények között az ügyintézési határidő megsértését is olyan jogsértésként értékelte, amely az ügy érdemére is kiható jellege miatt a perben értékelendő körülmény maradt.
- [54] Megjegyzendő, hogy a Legfelsőbb Bíróság 3/2010. Közigazgatási jogegységi határozatával korlátozta a KJE alkalmazhatóságát, mivel a törvényalkotó – elfogadva a legfőbb bírói fórum jogértelmezését – módosította a Kkt.-t, és a normativitás szintjén „jogvesztőnek” minősítette a bíróság kiszabására nyitva álló határidőt. Így a KJE a 2010. április 1. napját követően kézbesített közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata során okafogyottá vált.
- [55] 3. A fentiek szerint tehát megállapítható, hogy a bírói gyakorlat a szankcionálásra jogszabály szerint rendelkezésre álló határidőre a közigazgatási jogsértésért fennálló felelősség időtartamaként, a hatóság oldaláról pedig a reparációra nyitva álló állami igény érvényesítési idejeként tekintett, amelyet a jogbiztonság alkotmányos elvének megfelelően a jogszabálynak kellett pontosan meghatároznia. Pontosán megfogalmazott jogszabályi rendelkezés hiányában pedig a bírói gyakorlat visszanyúlt a Ket. 94/A. §-a szerinti szubszidiárius rendelkezéseire, már csak azért is, mert a hatályáról szóló rendelkezések között a Ket. saját magát nyilvánította szubszidiáriussá. A jelen eljárás tárgyát képező ügytípus nem szerepel az úgynevezett kivett eljárások között [Ket. 13. § (1) bekezdése], így tehát a Ket. nem egészében, hanem egyes rendelkezéseiben másodlagosan alkalmazandó. Szükséges utalni ezért a Ket. 94/A. § megalkotásának a törvény-előkészítés során felmerült indokaira is. A magam részéről azt vallom, hogy a bíró a törvény értelmezője, „[a] »jogot« végül is a bíróságok saját értelmezésük szerint állapítják meg” [38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993, 256, 262.]. A jog eszerint az, amit a bírói gyakorlat a jogszabályból egyedi jogviták sokaságának rendezésén keresztül, lehetséges egyéb tartalmak mellett, értelmezés útján kibont. Az Alkotmánybíróság hatásköre arra terjed ki, hogy a bírói értelmezés megmarad-e az Alaptörvény keretei között. Ezt a megközelítést, a bírói jogértelmezői autonómiát támogatja a korábbiakhoz képest hatékonyabb, egyben nagyobb felelősséggel járó felhatalmazással az Alaptörvény 28. cikke is. Nem kétséges azonban az sem, hogy a bírói jogértelmezést árnyalhatja a kodifikációt megelőző előkészítés során azonosított, a jogalkotás szükségességének okait feltáró miniszteri indokolás.
- [56] A jelen esetben árnyalja a bírói gyakorlat alkotmányosságának megítélését a Ket. 94/A. § (2) bekezdéséhez fűzött, a törvényjavaslatot benyújtó Kormány indokolása. A Kormány célja a módosítással azt volt, hogy a „szubjektív”

(relatív) és „objektív” (abszolút) határidő bevezetésével a közigazgatási anyagi jogi – és a 60/2009. (V. 28.) AB határozatban felügyeleti szankcióként minősített – bírságokkal kapcsolatos hatósági gyakorlatot konszolidálja, egységesítse, ezzel megteremtve az ügyfélbarát közigazgatást. Az érvelés szerint az egyéves relatív és az ötéves abszolút határidő ösztönzőleg hathat a hatóságokra annak érdekében, hogy döntéseiket észszerű időben hozzák meg, és az ügyfél minél rövidebb ideig maradjon bizonytalanságban a jogsértésért fennálló felelőssége időtartamát illetően.

- [57] 4. Mivel az Alkotmánybíróság jelen ügyben, az Abtv. 28. § (1) bekezdésében meghatározott jogkörével élve, áttért az alapul fekvő norma kontrolljára, szükségesnek tartottam volna megvizsgálni azt a környezetvédelmi szabályozási környezetet is, amelybe az Fvr. illeszkedett. A Kúria „A közigazgatási bírság” címmel 2014-ben létrehozott és 2015-ben lezárt joggyakorlat-elemzése feltárta a kérdéses joganyagot és arra a megállapításra jutott, hogy lényegében minden, a területen szabályozó törvény és kormányrendelet alkalmazott a jogsértés esetére előírt bírság kiszabására időkorlátot állító relatív és abszolút határidőket ([http://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/a\\_kozigazgatasi\\_birsagok\\_vizsgalati\\_targykorben\\_joggyakorlat-elemzo\\_csoport\\_osszefoglalo\\_velemenye.pdf](http://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/a_kozigazgatasi_birsagok_vizsgalati_targykorben_joggyakorlat-elemzo_csoport_osszefoglalo_velemenye.pdf)). Annak elmaradása esetére a joggyakorlat-elemző csoport által elfogadott összefoglaló vélemény nem hagyott kétséget afelől, hogy a perben a bíróságnak a Ket. – anyagi joginak tekintett – 94/A. § (2) bekezdését kell számon kérnie a hatóságokon. Ez a gyakorlat érhető tetten az alkotmánybírói eljárás alapját képező bírói döntésben is.
- [58] A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény 49. § (3) bekezdése ismerte a hatóság tudomására jutásától számított egyéves relatív és a jogsértéstől számított ötéves abszolút határidőt a jogsértésért fennálló felelősség időbeli tartamára, rendezte az ún. állapotcselekmények esetére is, a közigazgatási jogsértésért fennálló állami igény érvényesíthetőségének időtartamát is. A hulladékról szóló, 2013. január 1-jével hatályos 2012. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Htv.) a jogsértésért fennálló felelősség időbeliségét nem rendezi, a felelősség időbeli hatáira ezért a bírói gyakorlat szerint a Ket. 94/A. § (2) bekezdése az alkalmazandó.
- [59] Hasonló szabályokat tartalmaz a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, amely 80. § (3) bekezdése értelmében a relatív határidőt 1 évben, az abszolút határidőt 5 évben húzta meg azzal, hogy az állapotcselekmények esetében a jogsértésért fennálló felelősség határidejének kezdete a jogsértő állapot megszűnése.
- [60] Mivel a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rend. – a Htv.-hez hasonlóan – nem rendelkezett a bírságkiszabás időbeli kérdéseiről, ezért ilyen esetben a bíróságok értelemszerűen a Ket. 94/A. § rendelkezései alapján vizsgálták felül a bírságoló hatósági határozatokat.
- [61] A környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rend. 26–32. §-ai rendezték azt a kérdést, hogy meddig kell a környezeti zaj- és rezgés kibocsátásért a felelősséget vállalnia az ügyfélnek.
- [62] Végül az alkalmazott Fvr. – 31–36. §-ai, azon belül a 33. § (1) bekezdése – a felelősségi idő meghatározásakor elmulasztotta minősíteni a dátummal megjelölt határidő jogi karakterét, amelyet a bírói gyakorlat az 1–2. pontban kifejtetteknek megfelelően, következetesen ügyintézési, azaz eljárási határidőnek minősített, és ezért az anyagi jogi bírság kiszabására a Ket. 94/A. §-a szerinti anyagi jogi határidőket kérte számon a hatóságon. Álláspontom szerint a szabályozás hiányosságát alkotmányos jogértelmezéssel pótolták a bíróságok, ezzel szemben az Alkotmánybíróság többségi határozata az alkotmányos követelmény megfogalmazásával jogalkotói feladatot vett át.
- [63] 5. Az Alkotmánybíróság eddig gyakorlatában a tisztességes eljáráshoz való jogot nem önmagában, hanem a hatósági és a bírósági eljárásokkal szembeni elvárásaként ismerte el. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és XXVIII. cikk (1) bekezdései nem kétségesen eljárási természetű alapjogokat ismernek el, amelyeknek elvi alapja közös: az alapjog genezisést mindkét esetben az eljárás egészének minőségében lehet megragadni. Az Alkotmánybíróság által 7/2013. (III. 1.) AB határozatában {Indokolás [29]} alkalmazhatónak ítélt 6/1998. (III. 11.) AB határozata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog „[...] olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” [ABH 1998, 91, 95]. A testület az alapjogot a korlátozhatóság oldaláról abszolútnak minősítette, tekintettel arra, hogy az önmaga is minősítés eredménye. Mindazonáltal azonban a tisztességes eljáráshoz való jog egyes részelemei tekintetében a korlátozhatóság lehetőségét megállapította a testület, azért az egyes részjogosultságok korlátozhatóságát a szükségesség-arányosság kritériumrendszerében vizsgálta {17/2015. (VI. 15.) AB határozat, Indokolás [103]–[109]}.

- [64] Ahhoz, hogy egy hatósági eljárás absztrakt rendje tisztességesnek („fairnek”) legyen tekinthető, számtalan eljárási mozzanat együttes és helyes megfogalmazása szükséges. A szabályozásnak olyan eljárási elemekre, garanciákra kell tekintettel lennie, kitérnie, amelyek elsődleges funkciója – a hatósági (közigazgatási) eljárásra fókuszálva – a közigazgatási hatóság hatalmi pozíciójának ellensúlyozása, a kötelezettség és felelősség fennálltának tisztázhatósága, a jog megállapíthatósága, a kötelezettség kikényszerítése, az adatok igazolhatósága (stb.). A részletszabályok együttes értékelése és érvényesülése garantálja elvileg a hatósági eljárás méltányosságát, igazságosságát és azt, hogy az eljárás révén érvényre juthat a közigazgatási jog és az abban megfogalmazott célok. Figyelemmel a „fair” eljáráshoz való jog abszolút jellegére, az alapjogi jogsérelemnek olyan súlyúnak kell lennie, amely kizárja a fentiekben összefoglalt célok érvényesülését. Avagy olyan részjogosultság megsértését kell megállapítani, amelyet a jogszabály szükségtelenül vagy aránytalanul korlátozott.
- [65] A konkrét eljárások akkor méltányosak, „tisztességesek”, ha a közigazgatási szerv hatáskörgyakorlása révén összességében érvényesíti a garanciális szabályozási elemeket. A testület eddigi gyakorlatában a tisztességes (hatósági) eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélését tartalmi vizsgálathoz kötötte: elemezte az alapjog állított sérelmére vezető jogszabályi környezetet, a szabályozás célját és a konkrét ügy tényállását, majd pedig abból vont le következtetéseket az adott esetre nézve megállapítható alapjogsérelemre [19/2015. (VI. 15.) AB határozat, 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, 3174/2014. (VI. 18.) AB határozat]. A hivatkozott panaszeljárásokban a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmére az vezetett, hogy az ügyfél jogérvényesítése időben, vagy a hatóság eljárási cselekményeinek előreláthatósága tekintetében akadályozott, kiszámíthatatlan, bizonytalan volt.
- [66] 6. A két, Alaptörvényben elismert eljárási alapjog közötti alapvető különbség az, hogy annak kötelezettje két különböző állami szerv: az első esetben ez a hatóság, a másodikban pedig a bíróság. Az Alkotmánybíróság elmúlt években folytatott gyakorlata szerint egyértelmű, hogy a hatósági eljárás jogszerűségét felülvizsgáló bíróság döntése a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik akkor, ha figyelmen kívül hagyja a méltánytalan, igazságtalan, azaz nem tisztességes hatósági eljárásban történeteket.
- [67] A testület által megítélt ügyben a 3. pontban idézett miniszteri indokok és a 4. pontban részletezett szabályozási környezet azt mutatta, hogy a környezetvédelemmel összefüggő jogsértések esetében a hangsúly a felelősség megállapíthatóságán volt. Ez a jogértelmezés van összhangban az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében, valamint XXI. cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos értékekkel és állami kötelezettséggel. Az Fvr. 33. § (1) bekezdése hiányos szabályozásának egységes bírói értelmezése ezt a szabályozási célt szolgálta, különösen abban az esetben, amikor az ügyfél (a szennyező) a folyamatos adatszolgáltatási kötelezettsége révén tudatában kellett legyen jogsértő magatartásának, és alappal számíthatott a bírságkiszabásban megnyilvánuló szankcióra.
- [68] Mindazonáltal az időmúlás értékelése az egyik lehetséges összetevője a méltányos hatósági (közigazgatási) eljárásnak. Ugyanakkor önmagában a hatósági (közigazgatási) eljárás gyorsasága nem lehet az eljárás megítélésének, értékelésének kizárólagos és feltétlen érvényesülést kívánó eleme. Különösen akkor nem, ha van olyan jogszabály – mint a jelen esetben a Ket. 94/A. §-a –, amely kiszámíthatóan és előreláthatóan időbeli keretek közé szorította a hatósági (közigazgatási) eljárást, annak a hatóság az eljárás során megfelelt, valamint az ügyfél jogérvényesítésének az időmúlás nem képezte akadályát.
- [69] Más megítélés alá esik az a helyzet, amikor jogszabály nem köti konkrét időbeli korlátok közé a hatóság eljárási cselekményeit. Ilyen esetben a kiszámíthatóság, az előreláthatóság hiánya, az ügyfél bizonytalan jogérvényesítése fokozottan szükségessé teheti a méltányos, „tisztességes” eljárás garanciáinak vizsgálatát. Ezért előtérbe kell lépjen a XXIV. cikk (1) bekezdésének az észszerű határidőn belüli ügyintézés követelménye, amely azonban a jelenlegitől eltérő vizsgálódást tesz szükségessé.
- [70] Az Alkotmánybíróság által vizsgált peres eljárásban a bírságkiszabásra nyitva álló időtartamot részben az Fvr., részben a Ket. 94/A. § (2) bekezdése szorította időkorlátok közé, utóbbi törvényi rendelkezés kifejezetten azzal a céllal, hogy az ügyfél előre tisztában legyen az elkövetett közigazgatási jogsértésért fennálló felelősségének relatív és abszolút időhatáraival. A vizsgált ügyben tehát az eljárás absztrakt rendje méltányos volt abban az értelemben, hogy a környezetkárosításban megnyilvánuló jogsértésért helytállni köteles ügyfél előre tisztában lehetett felelőssége időbeli kérdéseivel. A kiszámíthatóságot biztosította továbbá az is, hogy a környezetvédelmi joganyag bírságkiszabási gyakorlatához igazolhatóan egységes bírói jogértelmezés társult: a bíróságok a hulladéktörvény, a természetvédelmi, a levegőtisztasági, a zaj- és rezgésvédelmi, valamint a felszíni vizek szennyezése kapcsán egységesen értelmezték a bírságkiszabására nyitva álló határidők jogi karakterét és számítását, a törvényi és rendeleti szintű jogszabályok egymáshoz való viszonyát.
- [71] Megjegyzendő továbbá az is, hogy a bíróság vizsgált ítéletét mindenre kiterjedően, így a kialakult bírói gyakorlatra utalva, valamint a határidőt tartalmazó rendelkezések egymáshoz való viszonyát illetően is kellően megindokolta.

- Ezért álláspontom szerint a bírságkiszabásra nyitva álló időtartam hosszát a hiányosan megfogalmazott jogszabályi rendelkezés bírói értelmezésén nem lehetett volna számon kérni. Másképpen megfogalmazva: az Fvr. 33. § (1) bekezdésének hiányosságait a Ket. rendelkezéseinek fényében értelmező bírói gyakorlat összességében nem tette a hatósági eljárást alapjogsértővé, méltánytalanná, „tisztességtelenné”. Amennyiben ugyanis az egyéves relatív, avagy az ötéves abszolút határidő Ket.-ben megfogalmazott időtartama hosszánál fogva az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti alapjogi jogsérelmet okoz(ott) a konkrét hatósági eljárásban, úgy a törvényi rendelkezésnek, avagy az Fvr. hiányosan megfogalmazott 33. § (1) bekezdésének alkotmányossági kontrollját kellett volna elvégezni.
- [72] Végül utalni kell arra is, hogy a per adatai szerint a 2013. évre vonatkozó csatornabírságot – figyelemmel az Fvr. 33. § (1) bekezdésére – az alperesi hatóságnak 2014. június 30-áig kellett volna kiszabnia, amire végül 2015. február 3-án került sor. A szabályozás és a bírói gyakorlat kiszámíthatósága folytán a felperesnek abszolút értelemben sem kellett tehát hosszú ideig „félelemben lennie” az elkövetett vízszennyezés reparálására szolgáló bírság kiszabásáig.
- [73] Álláspontom szerint tehát a többségi döntés összességében nem mérlegelte megfelelően a perben felülvizsgált hatósági eljárás méltányosságát, mivel a bírságkiszabásra irányuló eljárás hossza nem volt jogsértő és nem volt olyan súlyú kérdés, amely kizárva a szabályozás céljának megvalósulását, az eljárást egészében alapjogsértővé tette volna. De a testület az alapjogsértés megállapításakor nem azonosított olyan részjogosítványt sem, amelyet a hatóság és nyomában a bíróság szükségtelenül vagy aránytalanul korlátozott volna eljárásában. Így az Alkotmánybíróság – meggyőződésem szerint – indokolatlanul minősítette alapjogsértőnek úgy a bírói döntést, mint a mögötte húzódó következetes és egységes teljes bírói gyakorlatot. A kifejtettek értelmében pedig szükségtelennek ítélem az egységes bírói gyakorlat helyébe lépő alkotmányos követelmény megfogalmazását.
- [74] Mindezen indokok alapján álláspontom szerint az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságnak el kellett volna utasítania.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,*  
alkotmánybíró

- [75] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Stumpf István s. k.,*  
alkotmánybíró

### **Az Alkotmánybíróság 6/2017. (III. 10.) AB határozata a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvénnyel kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Stumpf István és dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – elkülönített eljárás során meghozta a következő

#### h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését sértő, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn annak következtében, hogy a törvényalkotó a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvényben nem alkotta meg

azokat a szabályokat, amelyek biztosítják, hogy a másodfokú választási bizottság és a felülvizsgálati bíróság közölje a határozatát mindazokkal, akikre a választási jogorvoslati eljárás során hozott határozat rendelkezést tartalmaz.

Az Alkotmánybíróság ezért felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotási feladatának 2017. június 30-ig tegyen eleget.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

## Indokolás

### I.

- [1] 1. Az Alkotmánybíróság jelen eljárását megelőzően két különböző médiaszolgáltató alkotmányjogi panaszai alapján indított – IV/1754/2016., illetve IV/1782/2016. ügyszámú – eljárásai során a 19/2016. (X. 28.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.), illetve a 20/2016. (X. 28.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) megállapította a Kúria Kvk.IV.37.934/2016/2. és Kvk.IV.37.935/2016/4. számú végzéseinek alaptörvény-ellenességét, és megsemmisítette azokat.
- [2] Az indítványozó műsorszolgáltatók által közzétett társadalmi célú reklámok ellen egy magánszemély a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB) kifogásokat nyújtott be. Az NVB a kifogásokat elutasította, mert szerinte a vitatott médiatartalom nem a választói akarat befolyásolását célozta, így a műsorszám közérdekű üzenetnek minősült. A kifogásokat benyújtó magánszemély a határozatok felülvizsgálatát kérve a Kúriához fordult, amely kimondta, hogy az indítványozók megsértették a választási eljárás politikai reklám közzétételére vonatkozó rendelkezését. A műsorszolgáltatók alkotmányjogi panaszaikban arra hivatkoztak, hogy a Kúria végzései sértik a véleménynyilvánítás szabadságát. Az Alkotmánybíróság megalapozottnak találta az indítványokat. Az Abh1. és az Abh2. indokolása szerint az a körülmény, hogy a részvételre ösztönzés a népszavazás érvényességét szolgálja, nem ad alapot arra az értelmezésre, hogy a közlés a kérdésnek a kormány – mint kezdeményező – által kívánt módon való megválaszolására irányulna. A kúriai végzések viszont alkalmasak arra, hogy – mintegy öncenzúraként – a műsorszolgáltatókat visszatartsák társadalmi célú reklámok közzétételétől. Az Alkotmánybíróság mindkét ügyben megállapította, hogy a Kúria a végzésében foglalt jogértelmezésével megsértette a műsorszolgáltató médiatartalom-szerkesztésre vonatkozó szabadságát.
- [3] 2. A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése, valamint a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 79. § (3) bekezdése alapján a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közzétételétől számított öt munkanapon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz.
- [4] Az Abh1.-ben megsemmisített végzést a Kúria 2016. október 10-én hozta, és aznap rövid úton közölte is a bírósági felülvizsgálatot kezdeményező magánszeméllyel és az NVB-vel, továbbá nyilvánosságra is hozta. Az indítványozó a nyilvánosságra hozott végzésből értesült arról, hogy a Kúria döntése rá vonatkozó kötelezettséget tartalmaz. Az indítványozó 2016. október 15-én, a végzés közzétételétől számított ötödik munkanapon nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság tanácsa 2016. október 19-én befogadta, majd az Alkotmánybíróság teljes ülése 2016. október 25-én a támadott végzést megsemmisítette.
- [5] Az Abh2.-ben megsemmisített végzést a Kúria szintén 2016. október 10-én hozta, és aznap rövid úton közölte is azt a bírósági felülvizsgálatot kezdeményező magánszeméllyel és az NVB-vel, a végzést postai úton is megküldte számukra, továbbá nyilvánosságra is hozta. Az indítványozó a nyilvánosságra hozott végzésből értesült arról, hogy a Kúria döntése rá vonatkozó kötelezettséget tartalmaz. Az indítványozó 2016. október 21-én, a végzés közzétételétől számított tizedik munkanapon nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el. Az Alkotmánybíróság az indítvány formai és tartalmi feltételeinek vizsgálata során – különös tekintettel a Kúria által küldött, a kézbesítést igazoló dokumentumok másolataira – azt állapította meg, hogy az indítvány határidőben érkezett, miután az iratok tanúsága szerint a Kúria az alkotmányjogi panasz benyújtásáig nem közölte az indítványozóval végzését. Az Alkotmánybíróság teljes ülése 2016. október 25-én a támadott végzést ebben az esetben is megsemmisítette.
- [6] Az Alkotmánybíróság az Abh2. meghozatala előtti eljárása során – a rövid eljárási határidőkre tekintettel – rövid úton megkereste a Kúriát, hogy az indítványozóval – noha a Ve. 232. §-a alapján nem volt rá köteles – közölte-e döntését, részére történt-e kézbesítés. A Kúria tájékoztatása szerint az indítványozónak az Alkotmánybíróság

megkeresésének napjáig (2016. október 21. napjáig) nem kézbesítették a végzést. A Kúria később írásban arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy a rövid úton történő megkeresés napján (2016. október 21-én) mind az Alkotmánybíróság által már befogadott, érdemi tárgyalási szakban lévő, IV/1754/2016. számú ügy indítványozója; mind az érdeklődés tárgyát képező, IV/1782/2016. számú ügy indítványozója részére megküldte postai úton a végzéseket.

- [7] 3. Az Alkotmánybíróság – eljárása során, a fenti ügyekben – észlelte a Ve.-nek a jogorvoslati eljárás során hozott határozatok közlésére vonatkozó szabályainak a hiányosságát, ezért az Abh2. meghozatala előtt – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 58. § (3) bekezdése alapján – elrendelte a Ve. 232. §-ának hivatalból eljárva és elkülönítve történő alkotmányossági vizsgálatát és elbírálását.
- [8] Az Alkotmánybíróság ezen vizsgálat lefolytatása céljából – élve az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított jogával – az Abtv. 27. §-a szerinti, a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásában áttért a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatra. Az Alkotmánybíróság ezért az elkülönített eljárást az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében eljárva folytatta.

## II.

- [9] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [10] 2. A Ve. érintett rendelkezései:

„47. § (1) A választási bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő letelt.

(2) A választási bizottság másodfokú, valamint a Nemzeti Választási Bizottság elsőfokú határozata jogerőssé válik, ha ellene nem nyújtottak be bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet, és a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő letelt.”

„48. § (1) A határozatot – ha jelen van, vagy ha telefaxszáma vagy elektronikus levélcíme rendelkezésre áll – a meghozatala napján rövid úton kell közölni a kérelmezővel, valamint azzal, akire a határozat jogot vagy kötelezettséget keletkeztet vagy származtat. A határozat rövid úton való közlése

a) a jelenlévők részére a határozat átadásával,

b) telefaxon,

c) elektronikus dokumentum formájában (email) vagy

d) a kézbesítési megbízott részére az a)–c) pontban meghatározott módon

történhet. A határozat rövid úton való közlésének módját (módjait) a kérelmező jelöli meg.

(2) A határozat (1) bekezdés szerinti közlésének tényét és módját az iratra fel kell jegyezni, az azt igazoló dokumentumot az ügyiratban el kell helyezni.

(3) A határozatot – ha a közlésre az (1) bekezdés a) pontja szerint nem került sor – a meghozatalát követő munkanapon postai szolgáltató útján meg kell küldeni vagy más módon kézbesíteni kell az érintettnek. Belföldre a határozatot hivatalos iratként kell kézbesíteni. A határozatot – a polgár eltérő rendelkezése hiányában – az érintett központi névjegyzékben szereplő értesítési címére, ennek hiányában lakcímére kell megküldeni.”

„224. § (1) A fellebbezést és a bírósági felülvizsgálati kérelmet a megtámadott határozatot hozó választási bizottságnál kell előterjeszteni.

(2) A fellebbezést és a bírósági felülvizsgálati kérelmet úgy kell benyújtani, hogy az legkésőbb a megtámadott határozat meghozatalától számított harmadik napon megérkezzen az (1) bekezdés szerinti választási bizottsághoz.”

„232. § (1) A fellebbezési eljárás során hozott határozatot a másodfokon eljáró választási bizottság közli a fellebbezővel és azokkal, akikkel az elsőfokú határozatot közölték.

(2) A másodfokon eljáró választási bizottság a fellebbezés elbírálása érdekében megküldött iratokat a határozat jogerőre emelkedését követően – a határozattal együtt – visszaküldi az első fokon eljáró választási bizottsághoz.

(3) A bírósági felülvizsgálat során hozott határozatot a kérelmezővel és azokkal, akikkel a másodfokú határozatot közölték, a bíróság közli.

(4) A bíróság a határozatát – a személyes adatok kivételével – nyilvánosságra hozza.

(5) A bíróság határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

(6) A bíróság a bírósági felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében megküldött iratokat – a határozatával együtt – az alkotmányjogi panasz megtételére rendelkezésre álló határidő eredménytelen leteltét, alkotmányjogi panasz benyújtása esetén az iratoknak az Alkotmánybíróságtól való visszaérkezését követően visszaküldi a felülvizsgált határozatot hozó választási bizottsághoz.

233. § (1) Az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közzétételétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz.

(2) Az Alkotmánybíróság az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszról az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 56. §-a szerint a beérkezésétől számított három munkanapon belül, a befogadott alkotmányjogi panaszról további három munkanapon belül dönt.

(3) Az e törvény alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljárás során az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 30. § (2), (3) és (5) bekezdése, 55. § (3) bekezdése, 57. § (1)–(1f) és (7) bekezdése, 58. § (1) bekezdése és 60. §-a nem alkalmazható.”

[11] 3. Az Nsztv. érintett rendelkezései:

„79. § (1) Az országos népszavazási eljárásban a jogorvoslat benyújtására és elbírálására rendelkezésre álló határidő öt nap. Ha a határidő utolsó napja nem munkanapra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le.

(2) A médiaszolgáltatók és a sajtó, illetve a filmszínházak választási kampányban való részvételével kapcsolatos kifogást a Nemzeti Választási Bizottság bírálja el. Körzeti és helyi, illetve lekérhető médiaszolgáltatással vagy nem országosan terjesztett sajtótermékkel kapcsolatos kifogást a médiatartalom-szolgáltató székhelye vagy lakóhelye szerint illetékes országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottság bírálja el.

(3) A Ve. 233. § alkalmazása során az alkotmányjogi panasz benyújtására és az Alkotmánybíróság döntéseire rendelkezésre álló határidő öt munkanap.”

### III.

[12] 1. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során – hivatalból eljárva – megállapíthatja, hogy a jogalkotó jogalkotói feladatának elmulasztása következtében alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn. Az Abtv. e rendelkezése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy sérülhet-e a tisztességes eljáráshoz való jog amiatt, hogy a jogalkotó nem szabályozta a választási eljárásban a másodfokú választási bizottságnak és a felülvizsgálati bíróságnak arra az esetre vonatkozó határozat-közlési kötelezettségét, amikor valakire – választópolgár, jelölt, jelölő szervezet, az ügyben érintett természetes és jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet – az adott határozat a választási jogorvoslati eljárás során első ízben jogot vagy kötelezettséget keletkeztet vagy származtat.

[13] 2. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor – az Alkotmánnyal fennálló tartalmi és kontextuális egyezés okán – a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatát figyelembe veendőnek tekinti.

[14] A tisztességes eljáráshoz való jog a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatban is alkotmányos védelemben részesült, annak ellenére, hogy szövegszerűen nem szerepelt az Alkotmányban. Az Alkotmánybíróság az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog védelmét az Alkotmány 57. § (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, valamint az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárásjogi garanciák egymásra vonatkoztatása útján alakította ki. Az Alkotmánybíróság a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban (ABH 1998, 91.) foglalta össze a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját. E szerint a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye nem pusztán a tisztességes (igazságos) tárgyalást foglalja magában, hanem kiterjed az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételére is. Az ezt követő döntéseiben az Alkotmánybíróság esetről-esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata szerint az összes részletszabály

betartása, vagy egyesek megszegése ellenére lehet az eljárás igazságtalan, méltánytalan vagy nem tisztességes {lásd 26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [49]–[52]}.

- [15] 3. Az Alkotmánybíróság áttekintette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos, a jelen ügy szempontjából releváns gyakorlatát.
- [16] Az Alkotmánybíróság a 17/2015. (VI. 5.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh3.) foglalkozott a kézbesítés(i vélelem) alkotmányosságával a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal (Alaptörvény XXIV. cikk) összefüggésben. Az Abh3. azt a jogszabályi rendelkezést vizsgálta – többek között –, amely szerint a földbizottság állásfoglalását a jegyző a hivatal hirdetőtábláján 5 napra kifüggeszti, valamint a kifogás előterjesztésére jogosultaknak 5 napos (jogvesztő) határidőn belül van lehetőségük kifogást előterjeszteni. E jogszabályi rendelkezés vizsgálata kapcsán a következőket fejtette ki: „[a] már leírtakon túlmenően a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben az indítványozó bíró által is felhívott 3/2014. (I. 21.) AB határozatra figyelemmel az Alkotmánybíróság ismételt hangsúlyozta és jelen határozatában is megerősíti, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező részjogosultságok – jelen esetben a kifogás benyújtásának időbeli – korlátozására az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe foglalt, szigorú követelményeket támasztó szükségességi-arányossági teszt alkalmazásával lehetőség van.
- A szükségességi-arányossági teszt alapján az Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jog részét képező eljárási szabályokban foglalt időbeli korlátozás akkor felel meg az Alaptörvénynek, ha másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el, tehát a korlátozás feltétlenül (vagyis elkerülhetetlenül) szükséges valamely alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében. A jogkorlátozás alkotmányosságához ezen túlmenően szükséges az is, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A jogalkotó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni, és a korlátozásnak nem szabad érintenie az alapjog lényeges tartalmát.” {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [103]–[104]}
- [17] Az Abh3. arra is rámutatott, hogy „[a]z Alkotmánybíróság álláspontja szerint a törvényhozó nagy szabadságot élvez az egyes közigazgatási eljárási határidőkre vonatkozó, a döntésekről és más jelentős eljárási cselekményekről való értesítés és azok közlési szabályainak kialakítására. Különösen nagy ez a szabadság a nem az Alaptörvényből fakadó jogorvoslati eljárásra vonatkozó szabályok esetén. A jogorvoslati lehetőség igénybe vételének határideje a közlés módjára és a benyújtás feltételeire irányadó rendelkezésekkel együtt nem lehet annyira bizonytalan, hogy az igénybevételére jogosultakat ténylegesen megfossza attól, hogy éljenek ezzel a jogukkal, ez ugyanis ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikke (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes eljárás és ésszerű határidő követelményével.” {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [108]}
- [18] Kiemelte továbbá az Abh3., hogy alapjogot sértő, ha a jogalkotó alkotmányos indok nélkül az ismert érdekelttől megköveteli, hogy maguk kövessék a közigazgatási szereplők, különösen a hatóságok cselekményeit. Az alapjog alkotmányos indok nélküli (szükségtelen) korlátozása, ha ezen érdekelttek tekintetében a személyes tájékoztatás nem érvényesül, s ezáltal az érintettek jogainak gyakorlása, a jognyilatkozataik megtételére nyitva álló határidő teljesítése jelentősen (aránytalanul) elnehezül.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Abh3.-ban kifejtetteket a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a 35/2015. (XII. 16.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh4.) is megfelelően irányadónak tartotta. Az Abh4.-ben az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot az, hogy egyrészt a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 2012. március 1-jétől 2014. június 30-ig hatályban volt 118. § (8) bekezdése első mondata alapján kizárólag a Céglétségi Közlönyben való közzététel útján értesülhet az érintett a bíróság döntéséről (függetlenül attól, hogy postai úton kézbesíthető-e), másrészt az, hogy a határidő elmulasztása miatti igazolás lehetősége kizárt.
- [20] Az Abh4.-ben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy „a bírósági döntések közlésének funkciója kettős természetű: a bíróság tekintetében annak igazolására szolgál, hogy a kézbesítés szabályszerű volt-e. A kézbesítés szabályszerűsége előfeltétele annak, hogy a további eljárási cselekmények, a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények hatályosak legyenek. A másik funkciója, hogy a fél értesüljön a rá nézve jelentős eljárási cselekményekről és a jogi helyzetére kiható döntésekről, annak érdekében, hogy az adott döntéssel összefüggésben eljárási jogait gyakorolni, kötelezettségeit (határidőben) teljesíteni tudja.” (Abh4., Indokolás [65])
- [21] Az Alkotmánybíróság – utalva az Abh3.-ban foglaltakra – azt is megállapította, hogy „a tisztességes eljáráshoz való jog garanciális eleme, hogy az érintettet értesíteni kell a bíróság rá nézve hozott döntéséről (közlési kötelezettség). A közlés formáját illetően azonban a törvényhozó nagy szabadságot élvez abban, hogy [...] a közlés szabályait



miként alakítja ki. [...] Emellett a jogalkotó nem kényszerítheti az eljárási cselekmények megtételére jogosultakat általánosságban arra, hogy maguk kövessék figyelemmel a bíróság cselekményeit, hacsak ezt valamely nyomós ok (mint az érintettek nagy száma, vagy az érintett ismeretlen lakhelye) nem indokolja.

Annak érdekében, hogy a közlés mint a tisztességes eljáráshoz való jog egyik lényeges eleme alkotmányjogi értelemben biztosított legyen, az szükséges, hogy a közlés olyan formában történjen, amely az érintett számára tényleges értesülést tesz lehetővé. Ez a követelmény az egyszerűsített eljárások tekintetében is irányadó.”  
{lásd 35/2015. (XII. 16.) AB határozat, Indokolás [65]–[67]}

- [22] 4. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy sérül-e az érintettek tisztességes eljáráshoz való joga, ha a választási eljárásban a másodfokú választási bizottság és a felülvizsgálati bíróság nem közli a határozatát azzal, akire az adott határozat a választási jogorvoslati eljárás során első ízben jogot vagy kötelezettséget keletkeztet vagy származtat.
- [23] 4.1. A választási eljárás jogorvoslati szakaszában mind a választási bizottságok, mind a felülvizsgálatot végző bíróságok eljárnak jogorvoslati fórumként. A választási eljárást külön eljárási törvény szabályozza a magyar jogrendben. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 13. § (1) bekezdése is a kivett eljárások között sorolja fel a választási eljárást, valamint a népszavazás előkészítésére és lebonyolítására vonatkozó eljárást, vagyis a közigazgatási hatósági eljárási szabályokat ezekben az eljárásokban nem kell alkalmazni. Azonban a választási eljárás, valamint a népszavazás előkészítésére és lebonyolítására vonatkozó eljárás is – hasonlóan az egyéb kivett eljárásokhoz – a magyar közigazgatási rendszer keretében megvalósuló, önállóan szabályozott eljárás.
- [24] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jognak a választási és népszavazási eljárás során, a választási bizottságok eljárásában is érvényesülnie kell. A választási és népszavazási eljárások jogorvoslati eljárásában a bírósági felülvizsgálatot végző bíróságok eljárása során pedig értelemszerűen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak kell érvényesülnie.
- [25] 4.2. A Ve. 48. § (1) és (3) bekezdései értelmében a választási bizottságnak az általa hozott határozatot a meghozatala napján rövid úton kell közölni a kérelmezővel, valamint azzal, akire a határozat jogot vagy kötelezettséget keletkeztet vagy származtat. A határozatot – ha a közlésre rövid úton [a jelenlévők részére a határozat átadásával, telefaxon, elektronikus dokumentum formájában (e-mail) vagy kézbesítési megbízott útján] nem került sor – a meghozatalát követő munkanapon postai szolgáltató útján meg kell küldeni vagy más módon kézbesíteni kell az érintettnek.
- [26] A Ve. 232. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárás során hozott határozatot a másodfokon eljárt választási bizottság közli a fellebbezővel és azokkal, akikkel az elsőfokú határozatot közölték. A (3) bekezdés értelmében pedig a bírósági felülvizsgálat során hozott határozatot a kérelmezővel és azokkal, akikkel a másodfokú határozatot közölték, a bíróság közli.
- [27] A választási eljárás során a hatályos szabályozás következtében előfordulhat egyfelől, hogy valakivel az elsőfokú választási bizottsági határozatot nem közölték, miután az elsőfokú választási bizottság határozata nem tartalmazott rá vonatkozó rendelkezést, azonban a fellebbezés nyomán hozott másodfokú választási bizottsági határozat következtében, – a másodfokú választási bizottságnak az elsőfokú választási bizottságtól eltérő álláspontja miatt – a jogorvoslati eljárás során első ízben érintetté válik.
- [28] Másfelől az is előfordulhat, hogy valakivel sem az elsőfokú, sem a másodfokú választási bizottsági határozatot nem közölték, miután a választási bizottságok határozatai nem tartalmazznak rá vonatkozó rendelkezést, azonban a felülvizsgálat nyomán hozott bírósági határozat következtében, – a bíróságnak a választási bizottságtól eltérő álláspontja miatt – a jogorvoslati eljárás során első ízben érintetté válik.
- [29] Így például az Abh1. és az Abh2. alapjául szolgáló ügyekben a választási bizottság határozatának rendelkező része nem keletkeztetett, és nem is származtatott jogot vagy kötelezettséget a médiaszolgáltatókra, holott mindkét esetben az ő eljárásuk képezte a vizsgálat tárgyát. Először a felülvizsgálati eljárás eredményeként a bíróság döntése írt elő számukra kötelezettséget.
- [30] Az érintettek tehát a másodfokú választási bizottság, illetve a felülvizsgálati bíróság közlése hiányában a fellebbezés, illetve felülvizsgálat során hozott határozatban foglalt jogot nem tudják gyakorolni, és az előírt kötelezettségét sem tudják teljesíteni, hacsak nem követik figyelemmel az illetékes választási bizottság, illetve felülvizsgálati bíróság eljárását.

- [31] 4.3. A bírósági felülvizsgálati kérelmet a megtámadott határozatot hozó választási bizottságnál kell úgy előterjeszteni, hogy az legkésőbb a megtámadott határozat meghozatalától számított harmadik napon megérkezzen a megtámadott határozatot hozó választási bizottsághoz.
- [32] A Ve. 233. § (1) bekezdése és az Nsztv. 79. § (3) bekezdése pedig kifejezetten a döntés közlésétől rendeli számítani az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidőt.
- [33] Az így szabályozott – és az Alaptörvény által is garantált – jogorvoslathoz való jog gyakorlása akkor biztosított megfelelően, ha az érintettel a másodfokú választási bizottság, illetve a felülvizsgálati bíróság közli a határozatát.
- [34] 4.4. Az Alkotmánybíróság nem találta alkotmányos indokát annak, hogy a másodfokú választási bizottságnak a fellebbezés folytán hozott határozatát, valamint a bíróságnak a felülvizsgálat során hozott határozatát miért ne kellene közölni azzal is, akire a határozat jogot vagy kötelezettséget keletkeztet vagy származtat, pusztán azért, mert a választási jogorvoslati eljárás korábbi szakaszában, illetve szakaszaiban hozott döntést, illetve döntéseket vele nem kellett közölni.
- [35] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a törvényhozó nagyfokú szabadságot élvez az egyes eljárási határidőkre vonatkozó, a döntésekről való értesítés és azok közlési szabályainak kialakításában. A választási bizottság, illetve a felülvizsgálati bíróság határozatával keletkeztetett vagy származtatott jog vagy kötelezettség gyakorlása vagy teljesítése, továbbá a jogorvoslati lehetőség igénybevételének határideje a közlést előíró rendelkezések hiányában nem lehet annyira bizonytalan, hogy az igénybevételére jogosultakat ténylegesen megfoszsa attól, hogy éljenek ezzel a jogukkal, ez ugyanis ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljárás követelményével.
- [36] Az érintettek személyes tájékoztatásának elmaradása a jogaik gyakorlására okot adó körülményekről és a cselekményük megtételére nyitva álló határidőről kifejezetten megnehezíti helyzetüket, mégpedig úgy, hogy ez semmilyen alkotmányos joggal vagy értékkel nem hozható összefüggésbe.
- [37] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből és a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy a másodfokú választási bizottságnak a fellebbezés folytán hozott határozatát, valamint a bíróságnak a felülvizsgálat során hozott határozatát közölnie kell azzal is, akire a határozat jogot vagy kötelezettséget keletkeztet vagy származtat, annak ellenére, hogy a választási jogorvoslati eljárás korábbi szakaszában, illetve szakaszaiban hozott döntést, illetve döntéseket vele nem kellett közölni.
- [38] A Ve. hatályos szövegéből azonban hiányzik az erre vonatkozó szabályozás, a fenti esetekben való határozatközlés kizárólag a másodfokú választási bizottság és a felülvizsgálati bíróság belátásán múlik.
- [39] 4.5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy sérül az érintettek tisztességes eljáráshoz való joga, amennyiben a választási eljárásban a másodfokú választási bizottság és a felülvizsgálati bíróság nem közli azzal is a határozatát, akire az adott határozat a választási jogorvoslati eljárás során első ízben jogot vagy kötelezettséget keletkeztet vagy származtat.
- [40] Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 46. § (2) bekezdése c) pontja alapján hivatalból eljárva – a rendelkező részben foglaltak szerint mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg.
- [41] 5. Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke

*Dr. Balsai István s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Czine Ágnes s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Horváth Attila s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Juhász Imre s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Pokol Béla s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Salamon László s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Stumpf István s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szalay Péter s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szívós Mária s. k.,*  
előadó alkotmánybíró

*Dr. Varga Zs. András s. k.,*  
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1803/2016.

*Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása*

- [42] Egyetértek a rendelkező részben foglalt döntéssel, ugyanakkor szükségesnek tartom az indokolás kiegészítését.
- [43] Az adott ügyben felmerült alkotmányossági probléma a választási (népszavazási) eljárásban eljáró másodfokú választási bizottság és a bírósági jogorvoslati eljárásban eljáró felülvizsgálati bíróság döntésének közlésével összefüggésben merült fel. Az Alkotmánybíróság az alkotmányossági problémával összefüggésben hangsúlyozta, hogy „a választási bizottság, illetve a felülvizsgálati bíróság határozatával keletkezett vagy származtatott jog vagy kötelezettség gyakorlása vagy teljesítése, továbbá a jogorvoslati lehetőség igénybe vételének határideje a közlést előíró rendelkezések hiányában nem lehet annyira bizonytalan, hogy az igénybe vételére jogosultakat ténylegesen megfossza attól, hogy éljenek ezzel a jogukkal”. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az adott ügyben megállapította az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.
- [44] Az Alkotmánybíróság döntését a 17/2015. (VI. 5.) AB határozatban és a 35/2015. (XII. 16.) AB határozatban lefektetett alkotmányos szempontokra tekintettel hozta meg. E szempontok alapján hangsúlyozta: ahhoz, hogy a közlés mint a tisztességes eljáráshoz való jog egyik lényeges eleme alkotmányjogi értelemben biztosított legyen, az szükséges, hogy a közlés olyan formában történjen, amely az érintett számára tényleges értesülést tesz lehetővé.
- [45] Szeretném hangsúlyozni, hogy alapvetően egyetértek az Alkotmánybíróság ezen megállapításával, ugyanakkor szükségesnek tartottam volna, ha az Alkotmánybíróság e követelmény konkrét tartalmát egyértelművé teszi külön a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés], és külön a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] összefüggésben.
- [46] Az Alkotmánybíróság a fentiekben hivatkozott határozataiban ugyan egységes követelményként rámutatott, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog garanciális eleme, hogy az érintettet értesíteni kell a rá nézve hozott döntésről (közlési kötelezettség). Hangsúlyozta azonban azt is, a közlés formáját illetően a törvényhozó nagy szabadságot élvez abban, hogy az eljárás természete, az adott döntés jellege és tartalma, valamint a közléshez fűződő joghatások (különösen a szintén alapjogi védelmet élvező jogorvoslati jog) függvényében a közlés szabályait miként alakítja ki.
- [47] A kifejtettekre tekintettel, úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróságnak kifejezetten vizsgálnia kellett volna a konkrét eljárási szakaszok jellegét, az eljárási szakaszokat lezáró döntések tartalmát és az ahhoz fűződő joghatásokat, különös tekintettel az esetleges jogsérelmekre, és azok orvoslásának lehetőségére. Véleményem szerint ugyanis az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből és XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eltérő alkotmányos követelmények fakadnak, azonban ezen eltérő alkotmányos szempontrendszer az Alkotmánybíróság gyakorlatában – a vizsgálandó eljárási szabályrendszer különbözősége ellenére – nem teljesen egyértelmű.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Czine Ágnes s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Stumpf István alkotmánybíró párhuzamos indokolása*

- [48] A vizsgált szabályozási környezetben a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenes helyzet fennállását tartalmilag megalapozottnak tartom. Az Alkotmánybíróság eljárása azonban álláspontom szerint formailag lezáratlan maradt, továbbá az eljárás lefolytatásának lehetőségére vonatkozó indokolást szükségesnek tartom kiegészíteni az alábbiak szerint.

- [49] A többségi határozat indokolása a jelen ügy kiindulópontjaként leírja, hogy az Alkotmánybíróság a IV/1754/2016. számú és IV/1782/2016. számú ügyekben történő eljárása során észlelte a Ve.-nek a jogorvoslati eljárás során hozott határozatok közlésére vonatkozó szabályainak a hiányosságát, „ezért az döntés meghozatala előtt – az Abtv. 58. § (3) bekezdése alapján – elrendelte a Ve. 232. §-ának hivatalból eljárva és elkülönítve történő alkotmányossági vizsgálatát és elbírálását. Az Alkotmánybíróság ezen vizsgálat lefolytatása céljából – élve az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított jogával – az Abtv. 27. §-a szerinti, a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásában áttért a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatra. Az Alkotmánybíróság ezért az elkülönített eljárást az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében eljárva folytatta.” (lásd: Indokolás [8])
- [50] Az Alkotmánybíróság tehát nem önálló mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára irányuló eljárást folytatott le, hanem formálisan jogszabály felülvizsgálatára irányuló (normakontroll) eljárást. A hatályos Abtv. ugyanis mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítására vonatkozó önálló eljárást és hatáskört – a korábbi törvénnyel ellentétben – már nem határoz meg, a mulasztást elkövető szervnek a feladata teljesítésére történő felhívása az Abtv.-ben „[a]z Alkotmánybíróság határozatainak jogkövetkezményei” cím alatt található. Ezt a jogkövetkezményt az Alkotmánybíróság kizárólag hivatalból, abban az esetben alkalmazhatja, ha „hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg” [Abtv. 46. § (1) bekezdés]. A mulasztás vizsgálata és az ehhez kapcsolódó jogalkotási felhívás tehát nem önálló eljárás, nem önálló hatáskör, hanem az Alkotmánybíróság egyéb hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában hivatalból megtehető megállapítás és ehhez kapcsolódó jogkövetkezmény.
- [51] Mivel a jelen ügyben elkülönített normakontroll-eljárás indult, azt valahogyan le is kellett volna zárni. A mulasztás megállapítása ugyanis önmagában nem zárja le a normakontroll-eljárást, hiszen az előbbi csak az Alkotmánybíróság egyéb hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában hivatalból megtehető megállapítás [Abtv. 46. § (1) bekezdés]. Tartalmilag (implicit módon) ugyan a mulasztás megállapítása is választ ad a vizsgálat kérdésére, de az eljárást emellett formailag is le kell zárni. Ha az Alkotmánybíróság nem állapítja meg a vizsgált jogszabály alaptörvény-ellenességét, akkor legalább egy, az eljárást megszüntető végzést kellene hoznia. Ez az igény még világosabban kitűnik olyan esetekben, ha az Alkotmánybíróság megindítja az elkülönített hivatalbóli vizsgálatot, de végül nem állapítja meg sem a jogszabály alaptörvény-ellenességét, sem mulasztást; az eljárás nyilvánvalóan nem maradhat jogilag befejezetlenül.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Stumpf István s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró párhuzamos indokolása*

- [52] 1. A többségi határozat rendelkező részében foglalt mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet megállapító döntéssel egyetértettem, azonban az indokolást érintően, egy jelentős eljárási kérdésben szükségesnek tartom az álláspontom párhuzamos indokolásban történő kifejtését.
- [53] A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt „valódi” alkotmányjogi panasz hatáskörében járt el eredetileg. A 20/2016. (X. 28.) AB határozat Indokolás [59] pontja értelmében „[a]z Alkotmánybíróság jelen ügyben elrendelte a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 232. §-ának hivatalból eljárva és elkülönítve történő alkotmányossági vizsgálatát és elbírálását.”
- [54] A jelen határozat indokolás I. rész 3. pontjában (Indokolás [8]) rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság a „valódi” panasz érdemi elbírálása során észlelte, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát – a vizsgált esetben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát – a kézbesítés szabályairól szóló, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 232. §-ának normatartalmi hiányossága sértette. Ezért „[a]z Alkotmánybíróság ezen vizsgálat lefolytatása céljából – élve az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított jogával – az Abtv. 27. §-a szerinti, a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásában áttért a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatra. Az Alkotmánybíróság ezért az elkülönített eljárást az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében eljárva folytatta.”
- [55] Az Abtv. 28. § (1) bekezdése értelmében „[a]z Alkotmánybíróság a 27. §-ban meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot

is lefolytathatja. Az Abtv. 28. § (2) bekezdése értelmében pedig „[a]z Alkotmánybíróság a 26. § alapján indítványozott eljárásban a bírói döntés alkotmányosságát is vizsgálhatja.” Az Abtv. hivatkozott rendelkezései tehát az Alkotmánybíróság döntésétől függően a „kétirányú átjárhatóságot” biztosítanak a valódi és a normakontrollos alkotmányjogi panaszok között.

- [56] A határozat indokolása ezt meghaladóan nem adja további indokát az „áttérésnek”, és annak sem, hogy az „áttérést” követően az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt panasz hatáskörben lefolytatott panasz eljárásban miért kerül sor a főszabálytól (alaptörvény-ellenes jogszabály/jogszabályi rendelkezés megsemmisítése) eltérő alkotmányos jogkövetkezmény, mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség meghatározására.
- [57] 2. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróság Alaptörvényben és Abtv.-ben szabályozott alkotmányjogi panasz hatáskörei főszabályként az érintett panaszosok alkotmányos jogvédelmét biztosítják. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság alkotmányos jogállásából az is következik, hogy az Alkotmánybíróság e hatásköreiben eljárva a „szubjektív” alkotmányos jogvédelem mellett „objektív” alkotmányos jogvédelmet is nyújt.
- [58] Erre teremt lehetőséget az Abtv. 46. § (1) bekezdése is, amely speciális jogkövetkezmény megállapítását teszi lehetővé. E szakasz értelmében „[h]a az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére.” A (2) bekezdés értelmében ilyen, a jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztása valósult meg, vagy kifejezett jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladat ellenére nem került sor a jogszabály megalkotására, vagy – mint jelen esetben – amennyiben a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.
- [59] A jelen ügyben az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt „valódi” alkotmányjogi panasz hatáskörben eljárva az indítványt befogadta és megsemmisítette az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntést, amellyel a valódi alkotmányjogi panasz „szubjektív” alkotmányos jogvédelmi funkcióját az egyedi ügyben érvényesítette. Figyelemmel azonban arra, hogy a 20/2016. (X. 28.) AB határozat többségi álláspontja szerint a vizsgált ügyben a bírói döntés megsemmisítése önmagában még nem biztosította az alkotmányos jogvédelem jövőbeni érvényesülését, ezért magam is szükségesnek tartottam a jogalkotónak szóló alaptörvény-ellenes mulasztás megállapítását.
- [60] Mindehhez azonban álláspontom szerint szükségtelen volt az Abtv. 28. § (1) bekezdésének felhívása. A jelen ügyben az Alkotmánybíróság nem „áttért” az Abtv. 27. §-ában foglalt „valódi” panasz elbírálásáról az Abtv. 26. § (1) bekezdésben foglalt normakontrollos panasz elbírálására, hanem időben elválasztva, de a „valódi” alkotmányjogi panasz „hatásköre gyakorlása során folytatott eljárásában” állapította meg az alkalmazandó alkotmányos jogkövetkezményt, a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet. Álláspontom szerint ennek az alkotmányos jogkövetkezménynek a megállapításához nem volt szükség az Abtv. 28. § (1) bekezdése szerinti „áttérésre”, hanem az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában foglalt hatásköre gyakorlása során megállapíthatta a vizsgált jogszabályi rendelkezésnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jognak megfelelő alkotmányos tartalmát és detektálhatta a szabályozás hiányosságait.
- [61] Ebből következőleg a jelen ügyben is, mint a vele párhuzamosan aláírt 5/2017. (III. 10.) AB határozatban, a „szubjektív” alkotmányos jogvédelem mellett az „objektív” alkotmányos jogvédelem „áttérés” nélkül is biztosítható volt, így az Abtv. szabályozása alapján sem a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény kimondásához, sem pedig a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség kimondásához nem volt szükség párhuzamos normakontrollos panasz eljárás lefolytatására.

Budapest, 2017. március 7.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
alkotmánybíró

## IX. Határozatok Tára

### **Az Országgyűlés 5/2017. (III. 10.) OGY határozata az Országgyűlés bizottságainak létrehozásáról, tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 13/2014. (V. 6.) OGY határozat módosításáról\***

1. Az Országgyűlés bizottságainak létrehozásáról, tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 13/2014. (V. 6.) OGY határozat 1. pontja a következők szerint módosul:

Az Országgyűlés  
a Költségvetési bizottságba

dr. Legény Zsolt (MSZP) helyett  
*Demeter Mártát* (független),

a Nemzeti összetartozás bizottságába

Dunai Mónika (Fidesz) helyett  
*L. Simon Lászlót* (Fidesz)

a bizottság tagjává megválasztja.

2. Ez a határozat az elfogadásakor lép hatályba.

*Kövér László s. k.,*  
az Országgyűlés elnöke

*Hiszékeny Dezső s. k.,*  
az Országgyűlés jegyzője

*Dr. Szűcs Lajos s. k.,*  
az Országgyűlés jegyzője

### **Az Országgyűlés 6/2017. (III. 10.) OGY határozata a Magyar Nemzeti Bank 2015. évről szóló üzleti jelentése és beszámolója elfogadásáról\*\***

Az Országgyűlés elfogadja a Magyar Nemzeti Bank 2015. évről szóló üzleti jelentését és beszámolóját.

*Kövér László s. k.,*  
az Országgyűlés elnöke

*Gelencsér Attila s. k.,*  
az Országgyűlés jegyzője

*Ikotity István s. k.,*  
az Országgyűlés jegyzője

\* A határozatot az Országgyűlés a 2017. március 6-i ülésnapján fogadta el.

\*\* A határozatot az Országgyűlés a 2017. március 7-i ülésnapján fogadta el.

**A köztársasági elnök 74/2017. (III. 10.) KE határozata  
magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról**

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *René Enrico van Hell* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek a Holland Királyság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, budapesti székhellyel.

Budapest, 2017. február 20.

*Áder János* s. k.,  
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2017. február 23.

*Szijjártó Péter* s. k.,  
külgazdasági és külügyminiszter

KEH ügyszám: IV-5/00937-2/2017.

---

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető.